

Visions recíproques entre Catalunya i Espanya

Enquesta encarregada pel Departament de la Presidència

Juny de 2000

RPEEO 145 a

Registre Públic d'Enquestes i d'Estudis d'Opinió de la Generalitat de Catalunya
Decret 25/1998, de 4 de febrer

***VISIONS RECIPROQUES ENTRE
CATALUNYA I ESPANYA***

**INVESTIGACIÓ QUALITATIVA DE BASE SOBRE LES
ACTITUDS, IMATGE I OPINIONS EN RELACIÓ A
CATALUNYA I ESPANYA DELS CIUTADANS D'AMBDÓS
TERRITORIS**

Informe de resultats

Ref. R-011
Barcelona, 9 de juny 2000

ÍNDEX

I.	INTRODUCCIÓ.....	1
II.	PLANTEJAMENT DE L'ESTUDI.....	3
III.	OBJECTIUS.....	6
IV.	METODOLOGIA.....	12
V.	SÍNTESI DE RESULTATS / CONCLUSIONS.....	I
VI.	INFORME DE RESULTATS.....	35
	1. CONCEPTUALITZACIÓ I SIGNIFICACIONS D'ESPANYA.....	37
	A)ÀMBIT ESPANYA	
	1.1. Concepte d'Espanya.....	38
	1.2. Denominacions d'Espanya.....	44
	1.3. Símbols i imatges associats.....	50

2. CONCEPTUALITZACIÓ I SIGNIFICACIONS DE CATALUNYA	75
A) ÀMBIT ESPANYA	
2.1. Concepte de Catalunya	76
2.2. Denominacions de Catalunya.....	82
2.3. Símbols i imatges associats	86
B) ÀMBIT CATALUNYA	
2.4. Concepte de Catalunya per part dels catalans	92
2.5. Denominacions de Catalunya.....	98
2.6. Símbols i imatges associats	101
3. ANÀLISI COMPARATIU ESPANYA / CATALUNYA	112
3.1. Concepte d'Espanya	112
3.2. Concepte de Catalunya	117
4. DIFERÈNCIES PERCEBUDES ENTRE CATALUNYA I ESPANYA	123
A) Àmbit espanyol	123
B) Àmbit català	143
C) Comparatiu	156

5. IMATGE DELS ESPANYOLS I DELS CATALANS	161
5.1. Imatge dels espanyols.....	161
A) Àmbit Espanya	161
B) Àmbit Catalunya	170
C) Comparatiu	175
5.2. Imatge dels catalans.....	176
A) Àmbit Espanya	176
B) Àmbit Catalunya	191
C) Comparatiu	201
6. FACTORS D'AFINITAT I ANTAGONISME ENTRE ESPANYA I CATALUNYA	207
6.1. Factors d'afinitat	208
A) Àmbit espanyol	212
B) Àmbit català	213
6.2. Factors d'antagonisme	215
7. LA QÜESTIÓ LINGÜÍSTICA	225
A) Àmbit Espanya	225
B) Àmbit Catalunya	241

8. ÀMBIT POLÍTIC	254
A) ÀMBIT ESPANYA.....	257
8.1. La política i els polítics.....	257
8.2. El nacionalisme	271
B) ÀMBIT CATALUNYA.....	277
8.3. La política i els polítics.....	277
8.4. El nacionalisme	281
9. LA QÜESTIÓ ECONOMICA.....	288
A) ÀMBIT ESPANYA.....	289
9.1. Realitat econòmica percebuda.....	289
9.2. Actituds en relació al finançament autonòmic.....	297
9.3. Altres qüestions econòmiques plantejades	305
B) ÀMBIT CATALUNYA.....	308
9.4. Realitat econòmica percebuda.....	308
9.5. Actituds en relació al finançament autonòmic.....	313

11. ACTITUDS I VALORACIÓ EN RELACIÓ AL PROJECTE "CATALUNYA ABIERTA"	369
11.1. Valoració, actituds i opinions per part dels espanyols.....	370
11.2. Valoració, actituds i opinions per part dels catalans	390
VII. ANEXE (Bateria de imatges)	399

I. INTRODUCCIÓ

El present document conté els resultats de la investigació realitzada d'acord amb el projecte de data 16 de març de 2000, i es presenta dins del termini del contracte signat per a la realització del treball.

“VISIONS RECÍPROQUES ENTRE CATALUNYA I ESPANYA” s'inscriu dins del programa d'activitats del projecte “Catalunya Hoy”, que té com objectiu fonamental afavorir el coneixement i aproximació entre Catalunya y la resta d'Espanya, per tal de millorar els nivells d'acceptació, comprensió i simpatia entre la societat civil d'ambdós territoris, des del respecte i la tolerància a la idiosincracia i sentiments dels uns i dels altres.

“VISIONS RECÍPROQUES ENTRE CATALUNYA I. ESPANYA” es el primer dels estudis que es realitza en línia amb els objectius generals del projecte, i en aquest sentit està concebut com una investigació de base d'utilitat per el disseny i execució d'altres fases i activitats vinculades al projecte, així com per estimular el debat i reflexió interna a partir de les conclusions obtingudes.

La dimensió pràctica i d'aplicabilitat del present estudi als objectius del projecte, ha determinat que el temps de realització, tot i la envergadura i complexitat del procés, hagi estat molt inferior a l'habitual en aquest tipus de treballs (2 mesos enfront els 3 proposats en el calendari inicial).

L'informe que es presenta dona completa resposta a tots els objectius que ens proposàvem, però cal assenyalar que la quantitat d'informació recollida ens permet deixar la porta oberta a anàlisi més detinguts i exhaustius sobre aquelles qüestions que requereixin un superior grau de profundització.

Aquest primer document recull, doncs, l'informe redactat dels resultats, i una informació resumida en esquemes per facilitar un accés ràpid als continguts dels diferents capítols, -en un volum específic-, i una síntesi/conclusions que hem inquirat en aquest primer volum, dels sis a que ha donat lloc l'edició de l'estudi.

II. PLANTEJAMENT DE L'ESTUDI

“VISIONS RECÍPROQUES ENTRE CATALUNYA I ESPANYA” s’ha formulat com un estudi sociològic i documental, però al mateix temps com una investigació de caràcter psicològic, tota vegada que els continguts i metodologia de l’estudi han facilitat aquest enfoc.

Hem realitzat un treball de caràcter descriptiu, però a l’hora explicatiu i exploratori, que ens ha permès saber el que pensen, el que senten i perquè, els catalans i la resta dels espanyols sobre els diferents temes objecte d’estudi.

Es tracta d’una investigació qualitativa d’ampli abast, mitjançant la realització de 28 reunions de grup –grups de discussió- amb l’auxili de tècniques complementàries [d’estimulació, projectives, de recollida de informació, etc.].

Aquesta metodologia ens ha permès l’anàlisi i comparació de les posicions dels diferents grups, objectivant les diferències de criteris i posició existents.

L’estudi s’ha realitzat a Catalunya i a la resta d’Espanya, a partir de mostres de diferents talls d’edat, i entre els catalans considerant l’ascendència.

Per tal d'ajustar la línia de punts i optimitzar els resultats a nivell de informació es van realitzar prèviament dues reunions pilot -1 a Barcelona i 1 a Madrid- que ens van permetre afegir i reconduir determinats continguts o tècniques de treball.

Donats els temes a tractar no hem considerat convenient pautar en excés la conducció de les reunions. D'aquesta manera, s'ha potenciat l'emergència d'expressions i manifestacions que reflecteixen pensaments i sentiments íntims i fins i tot "irracionals" i alhora el discurs racional i socialment acceptat.

- El treball de camp ha estat realitzat entre els dies 5 i 14 d'abril ambdós inclosos.
- S'han considerat 9 àmbits geogràfics diferents (4 a Catalunya i 5 a la resta d'Espanya)
- Han participat com conductors/moderadors de les reunions 8 tècnics en investigació
- Han treballat en el buidat i anàlisi dels continguts 4 tècnics (25 d'abril/15 de maig)
- En la redacció de l'informe han participat 4 tècnics (16 de maig/6 de juny)

EQUIP TÈCNIC

L'anàlisi dels resultats d'aquest estudi ha estat supervisat per

D. Joaquin Arango Vila-Belda

Sociòleg

Professor de la Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia. Universidad Complutense de Madrid

Director del Centro de Estudios Sociales Aplicados. Instituto Universitario Ortega y Gasset

Ex-President del CIS (Centro de Investigaciones Sociológicas)

que ahora es l'autor del Resum/conclusions (V) que encapçala la presentació de resultats d'aquesta investigació sociològica.

A més han participat com a tècnics en les diferents tasques de preparació del camp, moderació de les reunions,, buidat de continguts, , anàlisi i redacció d'informe:

Anna Cañas (Psicòloga), Patrícia Illa (Sociòloga), Sonia Jurado (Lda. Ciències Informació), Raquel Lasmarias (Sociòloga), Anna López (Sociòloga), Jaume Montané (Tècnic en Investigació Qualitativa), Lourdes Oliver (Economista), Francesca Pujol (Lda. en Investigació i Tècniques de Mercat), Judith Rincón (Psicòloga).

- CONCRETAR LES DEMANDES QUE ES FORMULEN PER PART DELS CIUTADANS D'AMBDUES COMUNITATS PER REDUIR O ELIMINAR ELS GREUGES, CRITIQUES O ANTAGONISMES
- DETERMINAR GRAU DE PREDISPOSICIÓ A FER, CANVIAR, CEDIR EN ALGUNES QÜESTIONS PER TAL DE MILLORAR LA IMATGE I RELACIONS ENTRE COMUNITATS
- APROFUNDIR EN LES PROBLEMÀTIQUES REFERIDES A:
 - ✓ LA LLENGUA
 - ✓ EL NACIONALISME
 - ✓ LA "SOLIDARITAT" FISCAL
- VALORAR LA INICIATIVA QUE COMPORTA EL PROJECTE "CATALUNYA ABIERTA"

III. OBJECTIUS

Els **objectius generals** de la present investigació han sigut:

- ESTABLIR EL CONCEPTE I IMATGE EXISTENT DE “ESPANYA” I CATALUNYA
- DETERMINAR LES DIFERÈNCIES PERCEBUDES ENTRE AMBDÓS TERRITORIS
- DEFINIR LA IMATGE EXISTENT DELS ESPANYOLS I DE “LOS CATALANES”
- DESCOBRIR LES QÜESTIONS I ASPECTES QUE GENEREN SENTIMENTS D'ACCEPTACIÓ O REBUIG
- DEFINIR ELS ÀMBITS D'AFINITAT I D'ANTAGONISME ENTRE AMBDUES COMUNITATS
- DETERMINAR EL GRAU DE CONEIXEMENT DIRECTE DEL TERRITORI I DE LES PERSONES I LA SEVA INCIDÈNCIA EN LA IMATGE I ACTITUDS EXISTENTS
- MESURAR LA INCIDÈNCIA DE DIFERENTS FACTORS PEL QUE FA AL DISTANCIAMENT ENTRE COMUNITATS

A **nivell específic** es contemplaran les següents qüestions:

- **DEFINICIÓ DE “ESPAÑA” I CATALUNYA**

- ✓ Introduir conceptes nació, regió i CCAA

- ✓ Associacions espontànies

- ✓ Símbols i referents més representatius

- Actituds davant d'ells

- Acceptació / rebuig

- **DIFERÈNCIES PERCEBUDES ENTRE AMBDÓS TERRITORIS**

- ✓ A nivell espontani

- ✓ A nivell suggerit

- La llengua

- La cultura

- L'estructura econòmica

- La proximitat a Europa

- La història, etc.

- IMATGE DELS ESPANYOLS I “LOS CATALANES”
 - ✓ Trets i característiques diferenciadores
 - ✓ Incidència del coneixement personal
 - ✓ Personatges públics representatius del perfil construït
 - Acceptats / simpàtics / valorats
 - Rebutjats / antipàtics / no valorats

- SENTIMENTS ENTORN A LO ESPANYOL I “LO CATALÁN”
 - ✓ Qüestions que generen reaccions més visceral
 - ✓ Motius explícits y subjacents dels sentiments
 - ✓ Posicionament davant els diferents temes que es plantegin
 - Afecte – odi
 - Tolerància – intolerància
 - Comprensió – incomprensió
 - Simpatia - antipatia

- GRAU DE CONEIXEMENT DIRECTE DE LA REALITAT

- ✓ Coneixement de territori i persones
- ✓ Han visitat, han viscut a Catalunya/Espanya
- ✓ Incidència en la imatge, les actituds
- ✓ Amistat / enemistat
- ✓ Preferències destinacions vacances
- ✓ Predisposició a viure Catalunya / Espanya

- ÀMBITS D'AFINITAT / ANTAGONISME

- ✓ Motius d'aproximació o distanciament
- ✓ Àmbit econòmic
- ✓ Àmbit social
- ✓ Àmbit esportiu
- ✓ Àmbit cultural / lingüístic
- ✓ Àmbit polític
- ✓ Concretar aspectes concrets (exemples)

- JERARQUITZACIÓ DE LES QÜESTIONS "CRÍTIQUES" PEL QUE FA AL DISTANCIAMENT / INCOMPRESIÓ

- ✓ A nivell espontani
- ✓ En funció de les qüestions aparegudes al llarg de les reunions

- DEMANDES I EXPECTATIVES DELS CIUTADANS
 - ✓ Reivindicacions / exigències (dimensió radicalitzada)
 - ✓ Propostes de mínims que afavoreixin reduir o eliminar els greuges, crítiques i antagonismes
 - ✓ ¿Es desitja una superior aproximació, comprensió?
 - ✓ Formules de integració de Catalunya a Espanya, preservant la seva personalitat
 - Estatut de diferenciació respecte a la resta de CCAA
 - Model actual
 - Model homogeni per totes les CCAA
 - Més autonomia – federalisme
 - Menys autonomia
- APROFUNDIR EN LES QÜESTIONS DE LA LLENGUA, EL NACIONALISME, LA “SOLIDARITAT” FISCAL
- VALORAR LA INICIATIVA QUE COMPORTA EL PROJECTE “CATALUNYA OBERTA”

IV. METODOLOGIA

UNIVERS

A) CATALUNYA

Ciudadans amb residència al territori de Catalunya, d'ambdós sexes, amb edats compreses entre els 20 i els 69 anys, amb representació de individus nascuts a Catalunya d'ascendència catalana i d'ascendència espanyola i complementàriament de individus de 55 a 69 anys no nascuts a Catalunya i representació de diferents classes socials.

B) RESTA D'ESPANYA

Ciudadans amb residència a Madrid, Sevilla, València, La Corunya i Saragossa. Nascuts preferentment a la comunitat autònoma de pertinença (excepte Madrid), d'ambdós sexes, amb edats compreses entre els 20 i els 69 anys, corresponents a diferents status socio-econòmics

TÈCNICA

S'han realitzat Reunions de Grup amb un mínim de 6 i un màxim de 8 participants, nombre idoni per facilitar la participació i aprofundiment en els temes a tractar.

La duració de les reunions ha estat d'un mínim de 2 h. i un màxim de 3h.

S'han utilitzat tècniques i suports complementaris tals com: tècniques projectives, utilització de conceptes escrits, etc., com fórmules per estimular el discurs.

DISSENY I MOSTRA

El treball de camp s'ha dut a terme en base a 28 Reunions de Grup, de les que 12 s'han realitzat a Catalunya i 16 a la resta de ciutats més representatives de la resta del territori espanyol.

Això determina unes mostres de $n=88$ individus a Catalunya i de $n=126$ a Espanya, amb un total de 214 persones.

La **distribució** d'aquestes **Reunions de Grup** ha estat la següent:

CATALUNYA

Els àmbits de residència triats són:

Barcelona ciutat
Àrea Metropolitana de BCN
Vic
Lleida

Les altres variables a tenir en compte per la configuració del grup són edat i ascendència.

Les reunions han estat mixtes, és a dir amb presència d'homes i dones, i tanmateix s'han determinat uns grups homogenis en funció del status social.

CATALUNYA

	AMB	BARCELONA	LLEIDA	VIC	TOTAL
20-29 anys	1 RG M.M.	1 RG M.M-M.A 1 RG M.A.		1 RG M.B.	4 RG
35-49 anys	1 RG M.M.	1 RG M.M-M.B 1 RG M.A.	1 RG M.M.		4 RG
55-69 anys	1 RG M.B.	1 RG M.A.	1 RG M.M-M.A	1 RG M.A.	4 RG
TOTAL	3 RG	5 RG	2 RG	2 RG	12 RG

RESTA D'ESPANYA

Els àmbits triats són:

Madrid
Sevilla
València
La Corunya
Saragossa

Dins de cada àmbit, els grups s'han format per trams d'edat, amb presència d'ambdós sexes i s'ha determinat l'existència de grups homogenis en funció del status social.

ESPANYA

	LA CORUNYA	MADRID	SARAGOSSA	SEVILLA	VALENCIA	TOTAL
20-29 anys	1 RG M.M.	1 RG M.M.	1 RG M.A.	1 RG M.A.	1 RG M.B.	5 RG
35-49 anys	1 RG M.A.	1 RG M.A. 1 RG M.M.	1 RG M.B.	1 RG M.B.	1 RG M.M.	6 RG
55-69 anys	1 RG M.B.	1 RG M.M.	1 RG M.M.	1 RG M.M.	1 RG M.A.	5 RG
TOTAL	3 RG	4 RG	3 RG	3 RG	3 RG	16 RG

CARACTERÍSTIQUES SOCIODEMOGRÀFIQUES (Freqüències)

			SEXE		CLASE SOCIAL			ASCENDENCIA		
		Total	Homes	Dones	M.A	M.M	M.B	Ascendència catalana	Ascendència no catalana	No nascuts a Catalunya
Espanya	20-29 anys	40	20	20	16	16	8			
Catalunya		32	16	16	10	14	8	16	16	
Total		72	36	36	26	31	16			
Espanya	35-49 anys	47	24	23	16	16	15			
Catalunya		24	12	12	8	16	0	16	8	
Total		71	36	35	24	32	15			
Espanya	55-69 anys	39	19	20	7	24	8			
Catalunya		32	16	16	24	8	0	8	16	8
Total		71	35	36	31	32	8			
ESPANYA	TOTAL	126	63	63	39	56	31			
CATALUNYA		88	44	44	42	38	8	40	40	8
TOTAL		214	107	107	81	94	39	40	40	8

NIVELL D'ESTUDIS (En percentatge)

		NIVELL D'ESTUDIS				
		Total	Primaris	Secundaris	Universitaris	No informats.
Espanya	20-29 anys	100 %	7,50	32,50	60,00	0
Catalunya		100 %	9,38	37,50	53,12	0
Espanya	35-49 anys	100 %	27,65	36,10	32,00	4,25
Catalunya		100 %	20,83	50,00	29,17	0
Espanya	55-69 anys	100 %	17,95	41,03	17,94	23,08
Catalunya		100 %	21,88	40,63	34,37	3,12
ESPANYA	TOTAL	100 %	18,25	36,48	36,54	8,73
CATALUNYA		100 %	17,05	42,05	39,77	1,13
TOTAL		100 %	17,76	38,77	37,87	5,61

LÍNIA DE PUNTS REUNIONS “VISIONS RECÍPROQUES ENTRE CATALUNYA I ESPANYA”

Introducción y pautas comunes a cualquier reunión de grupo. –Referencia a carácter sociológico del estudio-.

(Muy importante!! En las reuniones de Catalunya hacer hincapié en que el grupo en general, y cada participante en particular se exprese en la lengua en que se sienta más cómodo y/o pueda expresar mejor sus ideas – catalán o castellano-)

TEMA INICIAL = ESPAÑA

- ¿Qué es España? Definir España – Expresar idea/concepto de España (Discurso libre y abierto)
- Estado, Nación, País → Qué concepto la define mejor, con cual se sienten más confortables, se identifican más ¿Por qué?
- (Asociaciones espontáneas) – Cuando piensan en España, ¿qué imágenes y que les viene a la cabeza? ¿En qué piensan? –lo primero que emerge-
- Que símbolos, personas, imágenes les parecen representativas de España – evocan (emergencia espontánea)

⇒ Con cuáles se identifica y con cuales no

- Presentar símbolos y referentes representativos (mostrar batería imágenes)

- ⇒ Bandera
- ⇒ Selección Nacional de Fútbol
- ⇒ Parlamento español
- ⇒ Ejército
- ⇒ Toro o plaza de toros
- ⇒ Folklórico / Flamenco
- ⇒ Olimpiadas de Barcelona
- ⇒ Rey

(recoger actitud y opinión frente a cada uno de ellos)

⇒ Nivel de identificación con cada uno de ellos → con cuales se identifican, neutros y con cuales no (aceptación o rechazo)

CATALUNYA

- ¿Qué es Catalunya? Definir Catalunya – Expresar idea/concepto de Catalunya (Discurso libre y abierto)
- Región, Nación, Comunidad Autónoma → Qué concepto la define mejor, con cual se sienten más cómodos, se identifican más ¿Por qué?
- (Asociaciones espontáneas) – Cuando piensan en Catalunya, ¿qué imágenes y que les viene a la cabeza? ¿En qué piensan? –lo primero que emerge-
- Que símbolos, personas, imágenes les parecen representativas o evocan Catalunya (emergencia espontánea)

⇒ Con cuáles se identifica y con cuales no

- Presentar símbolos y referentes representativos (mostrar batería imágenes)

- ⇒ Bandera

- ⇒ Barça

- ⇒ Generalitat (Edif. Pça. Sant Jaume)

- ⇒ Mossos d'Esquadra

- ⇒ Sardanas

- ⇒ Olimpiadas de Barcelona

- (recoger actitud y opinión frente a cada uno de ellas)

- ⇒ Nivel de identificación con cada uno de ellos → con cuales se identifican, neutros y con cuales no

2º BLOQUE = Diferencias entre ESPAÑA y CATALUNYA

(RETOMANDO LOS CONCEPTOS SURGIDOS SOBRE España y Catalunya – preservando la definición realizada por el grupo)

- ¿Qué diferencias existen, que no es igual o es distinto, entre España y Catalunya? ¿Qué casos no son comunes o no tienen en común estas dos realidades/territorios?
(Desarrollo a nivel espontáneo)
- ¿Cómo ven estas diferencias? ¿Las tienen asumidas con naturalidad? ¿No se acaban de aceptar/entender? ¿Generan simpatía o no, proximidad o distanciamiento?
- (Sugerir la batería siguiente → colocar cartones sobre la mesa)
 - ⇒ Lengua
 - ⇒ Cultura
 - ⇒ Historia
 - ⇒ Estructura económica
 - ⇒ Proximidad a Europa

¿Cuál de estas cuestiones diferencia más a ambos territorios?
A parte de ésta ¿reconocen otras diferencias objetivas?
¿Cuáles aceptan y cuáles rechazan? ¿Por qué?

- ¿Han visitado, han vivido en algún lugar de España/Catalunya?

⇒ Frecuencia, tiempo, motivo

(tomar nota de cada participante y observar actitudes y opiniones a lo largo de la REUNIÓN)

- ¿Es atractiva España –indicar diferentes destinos- / Catalunya como lugar para pasar las vacaciones?
- ¿Irían a vivir a cualquier lugar de España/Catalunya? ¿Por qué?

⇒ Favorecer la explicitación de motivos

3er BLOQUE = Imagen de los españoles y los catalanes

- ¿Qué diferencias existen, en qué se parecen y en qué no se parecen los españoles en general y los catalanes?
 - ⇒ Describir perfil –cómo es- un español en general y un catalán (autodefinición e imagen percibida del contrario)
 - ⇒ Aspectos positivos y negativos
 - ⇒ Características y atributos que admira y que le disgustan
 - ↓
 - ⇒ (Tras haber descrito perfil – estereotipo)
 - ↓
 - ⇒ Personaje público/popular/famoso que mejor represente el perfil
 - de español
 - de catalán

- ⇒ ¿Conoce alguno/s – muchos catalanes/españoles (en el caso de Catalunya se entiende que residan en su territorio)?
- ⇒ ¿Tiene amistad con alguno/s – muchos catalanes/españoles? (Id. anterior Catalunya)
- ⇒ ¿Es comparable el carácter y forma de ser de los catalanes y los españoles?

[Presentar batería de fotografías de personajes públicos/populares/ famosos]

⇒ Batería personajes catalanes

- Jordi Pujol
- Josep Lluís Nuñez
- Joan Manuel Serrat
- Narcís Serra
- Josep Guardiola
- Alex Crivillé
- Sergio Dalma
-
-

⇒ Batería personajes españoles:

- José Mª Aznar
- Alfonso Guerra
- Rocío Jurado
- Matías Prats
- Raúl González
- Lorenzo Sanz

[Para cada una de las baterías individualmente]

⇒ Más aceptados/simpáticos/valorados ¿Por qué? Aspectos valorados / positivos

⇒ Más rechazados/antipáticos/menos valorados ¿Por qué? Aspectos que influyen/negativos

(Respecto a los catalanes más valorados por los españoles, o los españoles más valorados por los catalanes)

⇒ Estas personas que valoran ¿coinciden con el perfil descrito?

⇒ El hecho de ser mejor ¿significa que los catalanes/españoles pueden ser así y que tenemos por tanto una imagen equivocada de ellos?

⇒ ¿Por qué no nos acaban de caer bien/de ser del todo simpáticos o nos caen mal?

4º BLOQUE = ÁMBITOS DE AFINIDAD y ANTAGONISMO

- ¿Qué cuestiones alejan a Catalunya de España (o a España de Catalunya), y cuáles nos aproximan? ¿ En qué ámbitos existe una mayor afinidad y un mayor antagonismo? (Discurso libre)

[Sumarizar los aspectos surgidos y sugerir ámbitos siguientes:]

- ⇒ **Ámbito social** – Las personas, los ciudadanos de Catalunya y España (o al revés) ¿son afines o antagónicos?
 - ⇒ (si no surge remitir a ciudadanos catalanes nacidos u oriundos de diferentes lugares de España)
 - ⇒ **Ámbito económico** - ¿Existe antagonismo? ¿En qué aspectos? ¿Por qué?
 - ⇒ **Ámbito cultural**
 - ⇒ **Ámbito deportivo**
 - ⇒ **Ámbito político (nacionalismo)¹**
 - ⇒ **Ámbito lingüístico**
- } Concretar aspectos concretos

¹ Profundizar = qué piensan del nacionalismo, específicamente de CIU, tiene justificación?, les molesta?, etc

(Profundizar en el tema de la lengua)

- Conflicto lingüístico en Catalunya ¿Existe?
- Límites del uso del catalán ¿En qué ámbitos no debería utilizarse el catalán?
- Derechos y deberes
- Cómo es y cómo debería ser

[Recentrage]

- ⇒ ¿Cuáles son las cuestiones que impiden que entre Catalunya y España existan unos niveles óptimos de comprensión y armonía?
- ⇒ ¿Qué cosas destacarían por encima de las demás ¿En qué orden las situarían?

[Sumarizar los temas surgidos a lo largo del bloque y evaluar grado de conflicto que generan]

5º BLOQUE = DEMANDAS Y EXPECTATIVAS DE LOS CIUDADANOS

- ¿Cómo querríamos que fuesen las cosas en relación con Catalunya o España? ¿Qué reivindicaríamos o exigiríamos? ¿Qué debería existir y que debería desaparecer?
- Con la máxima buena voluntad ¿Hasta donde estaríamos dispuestos a ceder, aceptar, transigir para favorecer la reducción o eliminación de los agravios, críticas, antagonismos e incomprensión? ¿Cuáles serían los mínimos a los que no se renunciaría bajo ningún concepto?
- ¿Se desea una buena armonía y relación entre Catalunya y España? ¿Es deseable una mayor aproximación y comprensión?

¿Qué habría que hacer? ¿Quién debería hacerlo? ¿Qué estarían dispuestos a hacer personalmente?

[Recentrage]

- ¿Cuál sería la mejor fórmula de integración a nivel político y económico de Catalunya en España preservando su personalidad? ¿Es legítimo que preserve su personalidad como territorio?

- El modelo autonómico actual ¿Es adecuado? ¿No es adecuado? ¿Por qué?
 - ⇒ Modelo actual
 - ⇒ Modelo homogéneo para todas las CCAA
 - Más autonomía para todas. Estado federal
 - Menos autonomía
 - ⇒ Estatuto de diferenciación respecto al resto de CCAA

[Recentrage]

- Una de las reivindicaciones que se formulan desde Catalunya es la relativa a la financiación –explicar- (Catalunya recibe del Estado – en concepto de transferencias para financiar los servicios públicos y de inversiones- una cantidad inferior a la que aporta a través de los impuestos)

¿Es lógica/justa esta situación?

¿Es justo que se tache a Catalunya de insolidaria por el hecho de reivindicar una participación mayor en los ingresos fiscales que genera?

Los ciudadanos de Catalunya ¿Tienen los mismos derechos que los del resto de autonomías a nivel de servicios públicos básicos?

(ejemplo: sanidad, educación, obras públicas)

¿Por qué ha de aportar Catalunya más de lo que recibe?

¿Qué recibe Catalunya a cambio?

Plantear supuestos peajes y pensiones jubilados/sueldos funcionarios (doble penalización IPC general y coste de la vida)

TEMA FINAL = VALORACIÓN PROYECTO CATALUNYA ABIERTA

(Explicar iniciativa de proyecto para dar a conocer Catalunya y favorecer los niveles de aproximación y comprensión de España a Catalunya y al revés)

- ¿Qué les parece, cómo valoran esta iniciativa?
- ¿Interesa conocer mejor Catalunya? (España)
- ¿Qué gustaría conocer más/mejor de Catalunya? (España)
- ¿Qué se podría hacer para facilitar este conocimiento?

V. SÍNTESI DE RESULTATS / CONCLUSIONS

PERCEPCIONS, OPINIONS, VISIONS I ACTITUDS RECÍPROQUES

1. Les percepcions i actituds recíproques entre “catalans” i “espanyols” son **predominantment positives i majoritàriament favorables**, encara que no estan exemptes de suspicàcies i reticències.
2. **Segueixen vigents molts tòpics i estereotips**, però entre aquests els que comporten implícita o explícitament una **valoració positiva** prevalen sobre els negatius.
3. Freqüentment, **els trets estereotípics que conformen la visió de “l’altre” coincideixen amb trets de la pròpia autopercepció**. Això atenua el potencial de greuge que poden suposar pe “l’altre”.
4. **Les percepcions recíproques entre “espanyols” i “catalans” no son simètriques**. Això resulta principalment del fet que les dues societats no son percebudes com situades en un mateix pla. Per el contrari, una –Catalunya- disfruta d’una **posició avantatjosa o privilegiada**. En efecte, hi ha acord general en que Catalunya es un territori més desenvolupat, modern, avançat i europeu (generalment es pensa que es el territori o societat “més desenvolupada”, que més reuneix aquests volguts atributs). A més a més, en menor grau, es percebuda com estratègicament situada en l’espai.

5. Això contribueix a que la percepció de “l’altre” sigui, **per part dels espanyols, més problemàtica, més complex i propensa al retret, encara que també a l’admiració**; i menys problemàtica i conflictiva, **més simple i benigna, per part dels catalans**.
6. Entre els “espanyols”, la caracterització que ve donada de Catalunya –i la correlativa “dels catalans”– entranya **a la vegada admiració i sentiments de greuge comparatiu o reticències**. Predominen els d’admiració, perquè s’atribueixen als catalans qualitats positives i desitjables, que inclús es reconeix que haurien d’imitar-se. Però la percepció d’algunes d’aquestes qualitats entranya a la vegada una vessant crítica o negativa: per exemple, que “els catalans” tendeixin a mirar per lo seu, que sàpiguen unir-se per a defendre-ho es motiu d’admiració; però a la vegada això els converteix en “gremialistes” (sic) o insolidaris. En altres paraules, la percepció d’esperit de grup o “corporativisme” –un tret de imatge important– genera sentiments mixtes, d’admiració-emulació i de rebuig.
7. De la mateixa manera, **el superior desenvolupament econòmic de Catalunya** –amb els seus corol·laris de modernitat i euroepisme– s’atribueix en bona mesura a **virtuts col·lectives dels catalans**, dignes d’admiració i emulació. Però també s’imputa en part al **concur dels immigrants** i als **privilegis** que suposadament ha disfrutat sempre, i d’aquesta manera es devaluen parcialment els mèrits abans reconeguts. Per tant, l’admiració coexisteix generalment amb la suspicàcia, quan no amb el sentiment de greuge comparatiu.

No es d'estranyar que els dos tòpics opinàtics més arrelats i primordials en la visió que de Catalunya i la societat catalana tinguin els espanyols siguin els dos següents:

- a) **es el territori més modern, avançat, europeu i desenvolupat** (el que produeix principalment sentiments d'admiració) i
 - b) **es una comunitat tancada en si mateixa, egoista i insolidària** (el que produeix sentiment de distància o rebuig).
8. En sentit invers, la visió que els catalans tenen dels espanyols es **bàsicament amable, a-problemàtica, amb poques arestes**. No està allunyada del tòpic, però d'un tòpic que coincideix en gran mesura amb l'autopercepció.
9. Existeixen, evidentment, **suspicàcies o recels**, però son més aviat **de caràcter "reactiu"**, motivades per la percepció de retret immerescut ('si tu no m'estimes a mi...'). En altres paraules, els catalans senten més aviat simpatia pels espanyols, però aquesta inclinació favorable s'atenua pel fet de sentir-se **incompresos, mal coneguts i injustament valorats**.

10. **En sentit invers**, els recels dels espanyols cap als catalans **també** son en bona part de naturalesa 'reactiva'. El tret de imatge segurament més negativament sentit dels atribuïts als catalans es la seva suposada actitud prepotent, viscuda com manifestació de menyspreu.
11. Aquesta asimetria en les percepcions recíproques te un important complement o **correlat en les actituds** respecte a les diferències que distingeixen a uns dels altres, més inclús que en la percepció de les mateixes. Com es dirà més tard, es reconeix generalment la diferència, i inclús hi ha coincidència en la identificació dels factors diferencials bàsics. Però **varien i contrasten les actituds relatives a tal diversitat**. En forma sintètica, pot dir-se que els espanyols veuen als catalans com diferents, però porten malament la idea de que, més enllà de ser-ho, *vulguin* ser-ho; per la seva part, els catalans desitgen sobretot que *es reconegui* aquesta diferencialitat, més que desitjar intensificar-la.
12. **Les actituds recíproques son encara més positives que les percepcions**. Entre altres proves d'això mereix ressaltar-se la generalitzada **predisposició** existent en la majoria dels components de les dues societats **a la millora** de les relacions entre elles.
13. Percepcions, opinions i actituds tendeixen a ser generalment **més favorables entre els qui coneixen** l'altre societat o interactuen freqüentment amb components de la mateixa. En altres paraules, **l'experiència millora sempre al prejudici** o a la predisposició subjectiva.

14. En conjunt pot sostenir-se que les percepcions recíproques relatives a la manera de ser de l'altre no tenen, en general, major conseqüència. D'elles **no s'en deriven quasi bé actituds negatives**. Es significatiu el fet de que les majors suspicàcies siguin de naturalesa 'reactiva', això es, que deriven de reaccions defensives enfront d'actituds atribuïdes a l'altre.
15. Més **potencial distanciador** que les percepcions o actituds recíproques te l'existència d'algunes **qüestions divisòries o línies de fricció**, que responen a realitats **més objectives que subjectives**, encara que es tracti de realitats que estan mediatitzades per les percepcions. Totes elles deriven o tenen que veure amb la percepció de diferències, en la seva major part de naturalesa objectiva.

DIFERÈNCIES PERCEBUDES

1. Les **diferències** que els ciutadans d'ambdós àmbits perceben com **més importants** son, probablement per aquest ordre: **la llengua, les característiques dels ciutadans (la manera de ser), la realitat econòmica i les especificitats polítiques**. Molt menys importància diferenciadora s'atribueix, per ambdues parts, a la geografia, la cultura i la història.
2. La **diferència principal**, percebuda com un tret definitori capital per uns i altres, es **la llengua**
3. Les diferències respecte a la manera de ser remetent als **sentiments contradictoris** als que abans s'esmentat.
4. En la **identificació de les principals diferències** que distingeixen a catalans i espanyols s'observa un alt grau de **coincidència per ambdues parts**. Però existeixen, com era d'esperar, **interessants matisos** en la percepció d'aquestes mateixes diferències. Per exemple, pel que fa a les diferents 'maneres de ser'.

Les diferències percebudes 'pels espanyols' son principalment de naturalesa idiosincràtica, mentre que 'els catalans' tendeixen a subratllar com tret diferenciador els elements de major modernitat-europeitat-cosmopolitisme-tolerància que atribueixen a la seva societat.

En efecte, una important diferència –que condiona a altres, i que subjau a les ‘qüestions controvertides’-, te a veure amb els **matisos diferencials** que s’observen **en la forma de percebre l’heterogeneïtat d’Espanya**. Aquesta rellevant font de diferències prové paradògicament d’una **important coincidència central**, com es la **compartida visió d’Espanya com país o conjunt plural, divers, fet de realitats molt diferents**.

7. Sens perjudici de la rellevància d’aquesta coincidència bàsica en el reconeixement del caràcter plural d’Espanya, convé posar de manifest que el mateix inclou la **acusada percepció de disparitats econòmiques** a la que ja s’ha fet al·lusió, amb el seu correlatiu potencial **de greuge comparatiu** i les asimetries que intrínsecament deriven de la mateixa.
8. Però, a més a més, si uns i altres coincideixen en el **reconeixement d’aquesta heterogeneïtat-pluralitat, l’entitat i la significació** que s’atribueix a la mateixa **varien** de manera rellevant. Pot dir-se que aquelles son majors entre els catalans per afectar a **sentiments d’identitat o pertinença**. Per el contrari, ‘els catalans’ son percebuts ‘pels espanyols’ com diferents, inclús com més diferents que d’altres que també ho son, però a la vegada com **pertanyent a un mateix conjunt**. I la idea de que ells no ho sentin així –això es, que no comparteixin o no ho facin plenament, aquest sentiment de pertinença compartida- es viu amb **malestar no exempt d’inquietud**. De fet, el reconeixement i acceptació generalitzada de la pluralitat constitutiva d’Espanya conviu, en el cas d’una certa proporció dels espanyols, amb sentiments de preocupació pel **potencial fragmentador** que a la mateixa atribueixen.

9. Cal fer esment, addicionalment, que aquesta *coincidència-cum diferència* entre 'espanyols' i 'catalans' es igualment observable a l'**interior de la societat catalana**, segons ascendència. Tots reconeixen i subratllen la pluralitat constitutiva que es consubstancial a Espanya, però a aquesta s'atribueixen **diferents graus de profunditat i significació**.
10. Algunes d'aquestes diferències percebudes generen sentiments de distància, incomprensió o antagonisme, convertint-se així en '**qüestions controvertides**', potencial o efectivament conflictives.

QÜESTIONS CONTROVERTIDES, LÍNIES DE FRICCIÓ

1. En efecte, l'estudi posa de manifest l'existència d'algunes **'qüestions controvertides'** o línies de fricció que generen **distància o antagonisme**; i tendeixen a ser **viscudes** de manera altament **emocional**. Aquestes *issues* son reduïdes en nombre, però tracten sobre assumptes importants. I si la seva importància als ulls dels ciutadans no ha de minimitzar-se, la seva capacitat divisòria tampoc ha de ser sobrevalorada.
2. En la percepció dels 'espanyols', aquestes qüestions son principalment tres: **la llengua, el nacionalisme 'separatista' i la percepció de privilegis econòmics** per part de Catalunya combinada amb la 'insolidaritat' atribuïda als catalans –que remet al seu caràcter 'corporatiu' i 'egoista'-. Per part dels catalans, les qüestions divisòries son bàsicament **les mateixes**, encara que formulades, òbviament, en altres termes: **la incomprensió i fre al propi desenvolupament** lingüístic i a la personalitat nacional, i l'existència **d'agris econòmics**. El més important per ambdues parts es la llengua, percebuda com factor d'antagonisme i distanciament. Segueixen el nacionalisme –o el sentiment d'incomprensió del mateix- i la qüestió econòmica, representada sobretot pel finançament autonòmic. En els tres casos hi ha, sobretot, sentiments de greuge per la part espanyola i sentiments de incomprensió i d'imputacions injustes per part catalana.
3. Convé subratllar que **les línies de fractura mencionades s'inscriuen en l'esfera política o pública, no en la de les relacions interpersonals entre ciutadans**. La **responsabilitat** respecte d'aquests factors de confrontació –de la seva utilització o activació- es fa recaure sobre **els polítics**, no sobre els ciutadans. També es culpa de això als 'radicals' en ambdós costats i al desconeixement.

BASES I FONAMENTS PER A UNA MILLOR ENTESA

1. El potencial de contraposició o antagonisme que rau en aquestes 'qüestions controvertides' s'atenua considerablement per l'existència de **importants factors d'afinitat**. L'estudi posa de manifest l'existència d'importants predisposicions subjectives que constitueixen, o poden constituir, **bases o fonaments** per el reforç dels **sentiments de proximitat i simpatia**, per a un millor **enteniment recíproc** i per a la **superació o atenuació** d'algunes de les **suspilàcies** o reticències que generen distanciament.
2. Entre els elements que en el pla cognitiu afavoreixen l'enteniment destaca la **visió compartida d'espanya com país o conjunt plural, divers, fet de realitat molt diferents**. Juntament a aquesta coincidència capital existeixen moltes altres visions compartides, que inclouen a la major part dels estereotips, la culpabilització dels 'polítics' i dels mitjans de comunicació, i un llarg, etc.
3. El fet de que la responsabilitat respecte de les 'qüestions controvertides' es faci recaure sobre 'els polítics' **facilita la seva resolució potencial** als ulls dels ciutadans, permet **relativitzar el seu potencial divisor** i redueix el grau de confrontació intercomunitaria. Incidentalment, aquesta imputació reflexa en part **'l'antipoliticisme'** característic d'una cultura política en bona part compartida, en la que les culpes dels problemes públics rara vegada correspon als ciutadans.

4. Per altra part, el fet de que les majors suspicàcies siguin de **naturalesa 'reactiva' i no primordial**, això es, que derivin de reaccions defensives enfront d'actituds atribuïdes a d'altres, conte en si mateix un considerable **potencial de millora de les percepcions recíproques**, doncs ni hauria prou amb dissipar els malentesos o la incomprensió per a que desaparegués la 'reacció' enfront d'ells. Clau es un millor **coneixement recíproc**.
5. Algunes institucions tenen una **especial capacitat 'unificadora'**, pel seu alt grau d'acceptació o reconeixement. Destaquen entre elles el Rei i el Congrés dels Diputats.
6. Per la seva part, la **Europa unida** constitueix una **perspectiva de superació** de diferències en una pluralitat integrada més àmplia.
7. Com conseqüència de tot això, i per sobre de tot el demés, la principal base de enteniment i superació de suspicàcies resideix en una estesa **predisposició a la millora**. S'observa una molt clara i acusada **voluntat d'aproximació**, per ambdues parts. De manera continuada es reitera la disposició al enteniment, mitjançant bona voluntat per ambdues parts. Ambdós grups senten i manifesten la conveniència o necessitat d'entendre's.
8. Aquest acostament sembla **especialment fàcil** per part de Catalunya, per quant la percepció de conflicte amb espanya es molt reduïda entre 'els catalans', encara que pensin que la relació es millorable.

9. Entre les **recomanacions o formules espontàniament suggerides** per aconseguir un millor enteniment, destaca la **millora del coneixement recíproc**, que conduirà a l'eliminació de tòpics i estereotips. En particular, està molt estesa entre 'els catalans' la idea d'un **millor coneixement de Catalunya** resultarà en una clara millora de la imatge dels catalans a Espanya. Això es coherent amb l'autopercepció que els catalans tenen de societat acollidora, amb bona convivència entre els seus membres; i amb la idea de que la imatge que es té de Catalunya fora dels seus límits no es correspon amb la realitat, especialment en aquests aspectes.
10. Aquesta possibilitat de millora via coneixement directe es veu potencialment facilitada per la **disposició** molt favorable i estesa que s'observa entre 'els espanyols' a **viatjar a Catalunya**. En especial, Barcelona gaudeix d'un gran prestigi. La disposició a viure a Catalunya, encara que sigui àmplia entre els joves, no està tan estesa, en especial per raons lingüístiques. Entre les vies per a un millor enteniment recíproc també s'al·ludeix a la conveniència de '**flexibilitzar postures**' i eradicar qualsevol tipus d'intolerància. També es demana el 'canvi d'actitud dels polítics'.

11. En aquest context, no es estrany que **el Programa *Catalunya Hoy***, iniciativa que s'atribueix sobretot a la Generalitat, rebi una **valoració molt positiva**. 'Els espanyols' pensen que hauria de servir sobretot per **mostrar la realitat de Catalunya**, amb les seves virtuts i defectes, i per conèixer millor als ciutadans de Catalunya: com viuen i com son, més enllà dels atractius artístics i turístics de Catalunya. Pel que fa 'als catalans', la idea de que un millor coneixement de Catalunya resultarà en una clara millora de la seva imatge, combinada amb la de que la imatge que es te de Catalunya fora dels seus límits no es correspon amb la realitat, i amb la autopercepció que els catalans tenen una societat acollidora, amb bona convivència entre els seus membres, abonen la conveniència de campanyes com *Catalunya Hoy* (sense descartar que això també pot ser predicable simètricament a la inversa).

VI. INFORME DE RESULTATS

1. CONCEPTUALITZACIÓ I SIGNIFICACIONS D'ESPANYA

1. CONCEPTUALITZACIÓ I SIGNIFICACIONS D'ESPANYA

De forma majoritària, Espanya es conceptualitza com un **país molt divers i molt variat**, on hi ha maneres diferents de viure.

“...España es un conjunto de autonomías donde cada una de ellas tiene su manera de vivir...”

“...es muy diferente. En España hay muchas costumbres distintas...”

“...les comunitats, totes són diferents. Cadascuna té els seus costums i la seva cultura...No és lo mateix un català que un andalús...”

Tot i que aquestes percepcions es fan presents a gairebé totes les reunions, la conceptualització d'Espanya presenta diferències significatives segons es tracta d'espanyols o de catalans.

A) ÀMBIT ESPANYA

1.1. CONCEPTE D'ESPANYA

- Espanya és conceptualitzada per part dels assistents a les reunions com un **territori**, com un **país** al que es pertany i en el que es viu.

“...es mi tierra...”

“...es el país donde he nacido...donde me he criado...”

- Es tracta d'un país on **es viu bé** i on la gent es sent bé vivint. Es percep com **el millor país** del món per viure.

“...un país maravilloso donde según parece mucha gente vive de maravilla...”

“...el mejor país del mundo...”

“...como se vive en España no se vive en ningún país...”

- Segons l'opinió dels consultats, Espanya és un país envejat fora de les seves fronteres per la forma de viure i de relacionar-se els seus ciutadans.

“...algunos países nos envidian la forma de vivir...”

“...yo pienso que es el mejor sitio de Europa para vivir. Por comodidad y porque es donde mejor se lo pasa uno. Donde se vive más bien...”

- Altres característiques d'Espanya destacades pels assistents a les reunions són el **caràcter alegre dels espanyols** i la **manera oberta de relacionar-se** entre ells, aquests dos trets incideixen de nou en la imatge positiva d'Espanya.

“...somos un país alegre...”

“...somos más extrovertidos que en el resto de Europa...”

- Així mateix, es percep com un país que **ha canviat molt** durant els últims anys. Un canvi intern que s'ha traslladat a l'exterior i ha millorat la imatge que del país es té al estranger.

“...estábamos muy aislados, siempre hemos sido un país muy aconplejado. Ahora ya nos vamos creyendo que somos buenos. Que somos europeos...”

“...estamos mucho mejor. Hemos cambiado mucho internamente y los extranjeros nos ven mucho mejor...”

“...no es lo mismo la España de antes que la de ahora, hemos mejorado mucho...”

- A nivell socio-cultural, Espanya es conceptualitza majoritàriament com **un país plural amb realitats culturals diferents**.

“...es un país mediterráneo con muchas culturas...”

“...es muy plural. Yo no sé si hay otro país que sea tan plural como España...”

Aquesta **diversitat**, segons els assistents a les reunions, és **present a molts àmbits de la realitat espanyola** abastant des de la cultura, la manera de ser dels ciutadans fins a l'economia.

“...es un país integrado por otros países...yo diría, un país integrado por 17 autonomías muy distintas. Con un carácter muy distinto, tradiciones y costumbres distintas. Mucha variedad en cuanto a carácter, forma de ser y de ver las cosas...”

“...es un Estado homogéneo con diferentes nacionalidades...y digo diferentes nacionalidades porque España, desde hace siglos ha estado siempre separada. Por eso hay diferentes nacionalidades o regiones, si se le puede llamar regiones...”

Cal mencionar que les diferències percebudes entre les comunitats que integren Espanya es fan més evidents respecte de Catalunya i el País Basc. Aquest fet comporta que en molts casos aquestes dues comunitats siguin considerades “nacionalitats” i no “regions” com la resta. Així mateix, es detecta que predomina l'opinió de que tant el País Basc com Catalunya es diferencien de la resta de comunitats per una identitat pròpia que les fa distanciar-se de la resta de comunitats que perceben més unides entre sí.

“...básicamente lo que es la zona de Catalunya y el País Vasco. El resto estamos más unidos..”
“...unas pocas autonomías (País Vasco y Cataluña) nos llevan de cabeza al resto ...”

Tanmateix existeix una consciència generalitzada entre els participants envers que aquestes **diferències** entre comunitats arriben també al **àmbit econòmic**.

“...siempre ha habido mucha diferenciación económica entre regiones o Comunidades o como las quieras llamar...”
“...es un país donde el motor es Catalunya y el País Vasco...”
“...no soy ni regionalista ni nacionalista ni nada parecido, pero dentro de las CC AA hay diferencias.
“...varía el poder adquisitivo, los sueldos, las infraestructuras...dentro de España hay diferencias en este sentido...”

[Com que aquest tema es desenvolupa amb més profunditat en d'altres capítols del present informe, ens limitem a fer una breu menció dins d'aquest apartat.]

- En general per a tots els grups d'edat estudiats, tot i que la diversitat d'Espanya és manifesta a nivell de cultures diferents, de maneres de viure i d'estructura econòmica, **Espanya és un sol país**.

“...España es un Estado unitario ...”
“...somos un solo país y una sola nación...”

En aquest sentit manifesten que es tracta **d'una única entitat** que convé **mantenir cohesionada** enfront de les tendències disgregadores a les quals, molts dels participants, adjudiquen conseqüències i efectes negatius pel conjunt del país. En definitiva, es detecta que opten per un concepte unitari d'Espanya com a reacció davant el risc de fracció interna.

“...estamos perdiendo lo que es el país y el concepto de ser españoles y eso no es bueno...”

“...debería ser una cosa más unida, sin tanto separatismo, más global...”

“...es un Estado unido, pero debido a temas políticos parece que sea una unión de Estados pequeños...”

- Per a tots els grups de edat, i de manera generalitzada, quan es surt a l'estranger, la identificació com a espanyol és total.

“...cuando estamos en el extranjero todos decimos que somos españoles...”

“... cuando te encuentras a uno en otro país nunca dices: mira, un catalan; o mira, un vasco. Dices: mira, un español...”

⇒ No obstant, es detecta que pels joves d'entre 20 i 29 anys, aquesta identificació com a espanyols ve matisada per la identificació amb la Comunitat Autònoma a la que pertanyen.

“...con España no te sientes identificado, te identificas con la comunidad donde vives...”

“...ante todo soy valenciano...”

El fet de identificar-se primer amb la comunitat a la que es pertany no vol dir per a la majoria dels entrevistats joves, deixar de sentir-se espanyols al mateix temps.

“...decir que eres gallego no va reñido con ser español...”

Només una part dels joves afirmen que el terme “espanyol” té connotacions negatives ideològicament parlant.

“...decir: soy español, suena facha...”

“...es que muy poca gente presume de ser español...”

1.2. DENOMINACIONS D'ESPANYA

- Respecte als **termes formals per referir-se a Espanya** destaca la **preferència**, bastant estesa al conjunt dels participants, a parlar de **país** a l'hora de fer referència a Espanya.

"...lo primero que se me viene a la cabeza si me preguntan qué es España, es decir que es un país..."

Es configura com un terme que dóna **cabuda a tota la diversitat** de la hem parlat anteriorment i comparant-lo amb d'altres termes, com són nació, estat o pàtria, és el més **desproveït de significats polítics o ideològics**.

"...es un país...el país donde hemos nacido..."

"...país sólo hay uno que es España..."

"...mi país...un país con una cultura muy diversa y muy rica, con distintos idiomas..."

Així mateix, és configura com un terme que forma part del llenguatge i vocabulari **quotidià** utilitzat per la totalitat dels participants -especialment entre els menors de 49 anys- a la vegada que és considerat per part d'alguns dels participants com la **denominació més "moderna"** a l'hora de referir-se a Espanya.

“...de todos los términos el que más se utiliza es país...no vas a decir el Estado o la nación española...”

“...es el término más cotidiano...el que se utiliza a nivel de la calle...”

Quan es proposa als participants els termes nació, Estat i pàtria, es detecta, en algunes ocasions un gran **desconeixement** dels conceptes en la mesura en que es fan servir de forma indiscriminada per definir Espanya i les Comunitats Autònomes.

“...España es una nación de Estados más pequeños...”

“...tengo mi país que es España pero también por otro lado tengo mi nación que es Valencia...”

- El concepte **Estat** malgrat que no es perfila com un terme utilitzat habitualment pels participants, quan es proposa, es fa servir per fer referència a l'**organització política del territori**.

“...aunque en la Constitución se define como Estado y Nación, no son términos que utilice normalmente la gente...”

“...un Estado es algo más formal...”

“...suena a discurso político...”

“...España es un Estado debido a temas políticos...”

Aquesta denominació és considerada **molt formal** i adequada per parlar d'Espanya a nivell **institucional i internacional** però no es perfila com un terme tant proper als participants com país.

"...suena a discurso político...a algo más formal y serio que país..."

"...cuando dices España te viene más a la cabeza un país que un Estado..."

"...Estado sería lo que representa España fuera de los límites de España...lo que se utiliza en la UE o en la ONU..."

No obstant, comparant aquest terme amb d'altres com són nació i pàtria, els participants de 20 a 29 anys i els de 35 a 49 es mostren clarament favorables a utilitzar el terme Estat enfront dels altres dos per referir-se a Espanya.

"...no sabría decir la diferencia entre Estado y nación...pero suena mejor Estado...más moderno..."

- Respecte del terme **nació** per fer referència a Espanya apareixen **diferències segons l'edat** dels individus.

⇒ Es detecta que els individus més grans investigats són els que **menys problemes** tenen a l'hora de fer servir aquest terme per parlar d'Espanya ja que a nivell espontani alguns l'utilitzen quan se'ls demana que defineixin que és Espanya.

“...es la nación donde vivimos, donde he nacido yo y mis padres...”

“...una nación con muchos siglos de historia...”

“...somos un solo país y una sola nació...”

“...es una nación muy plural, con unas regiones muy diferentes las unas de las otras...”

⇒ En general, entre els individus de 35 a 49 anys es **rebutja** aquest terme per denominar a Espanya ja que li atribueixen:

- Connotacions negatives per associar-lo amb la dictadura franquista.

“...nación me da la impresión de que nos da como pudor mencionar eso porque nos recuerda al franquismo...”

- Cert grau de conflicte a l'hora d'utilitzar-lo pel tema dels nacionalismes.

“...creo que lo obviamos un poco...de ahí los nacionalismos...”

“...la nación básica es Espanya, pero cada Comunidad quiere su nacionalidad, pero cada uno hace la guerra por su cuenta...”

- Ser un terme antiquat.

“...no me molesta el término pero me sugiere algo más antiguo...”

⇒ Entre els joves espanyols investigats es fan poques aportacions respecte d'aquest terme però es detecta que també es considera antiquat.

- En general, s'associa a la paraula **pàtria** una **implicació personal** més gran que país o Estat, que són més descriptives, segons es desprèn del discurs dels assistents a les reunions, la pàtria **és un sentiment**, i una **identificació amb el territori**.

“...eso de patria, depende de si te sientes muy español o no...”

“...lo de la patria es un concepto subjetivo. Hay gente que nace en un país pero no siente que sea su patria. Es un concepto que se vive personalmente, es un sentimiento...”

“...se utiliza cuando los nacionales quieren expresar añoranza por el lugar donde nacieron...”

La majoria dels individus investigats **rebutgen** aquesta denominació, els motius donats per fonamentar aquest rebuig són:

⇒ Es tracta d'una paraula molt utilitzada pel règim franquista i llavors, està molt carregada de connotacions polítiques.

“...no me gusta. Eso es lo que nos enseñaban antes...”

“...suena mucho a fascismo...”

“...suena a régimen anterior...”

“...suena facha...a cuando estaba Franco...”

⇒ Es percep com un terme antiquat i anacrònic.

“...queda un poco carca...”

“...entiendo la palabra patria como muy trasnochada...en desuso...”

“...es una palabra como atrasada...ridícula...”

No obstant, trobem entre alguns dels participants més grans de València i Sevilla, i alguns dels de La Corunya de 35 a 49 anys una acceptació d'aquest terme i inclús un cert sentiment de pèrdua per la caiguda en desús del mateix i el que significa per ells.

“...donde nacemos, donde convivimos, todo eso es patria...”

“...España es mi patria, mi casa...”

“...lo que se está perdiendo es lo que fue la patria...estamos perdiendo lo que es el país y el concepto de españoles y de patria...”

1.3. SIMBOLS I IMATGES ASSOCIATS

- En relació als **símbols i imatges associats a Espanya** trobem que a nivell **espontani** la tendència general es decanta per escollir en primer lloc elements paisatgístics, en segon terme per aspectes relacionats amb l'àmbit cultural i per últim s'opta per un símbol de caire més institucional.

En concret els elements citats majoritàriament per representar simbòlicament Espanya són:

1. Sol
2. Platges, mar
3. Mapa, "piel de toro"
4. La gastronomia
5. La bandera

En alguns casos es mencionen també: el **flamenc**, la **alegria** del seus habitants, els **braus** i el **caràcter** del espanyol.

⇒ Per tal d'aprofundir més en els possibles símbols, imatges i/o personatges referents per representar Espanya, es van establir els següents elements visuals, com a fórmules per a estimular el discurs referent a els signes d'identificació: la bandera d'Espanya, la selecció nacional de futbol, el Congrés dels Diputats, El Rei, l'exèrcit, els braus, el flamenc i el Cobi o mascota olímpica.

Durant les reunions, es va facilitar als assistents fotografies al·lusives a cadascú dels elements d'anàlisi, sense cap ordre previ de presentació.

Un cop discutides i analitzades en grup les imatges, es va passar a establir quines eren representatives de Espanya i quines no ho eren. I per extensió, amb quines imatges s'identificaven i amb quines no s'identificaven.

- Per ordre de major a menor **representativitat** per a Espanya van ser seleccionades les següents imatges suggerides:

- 1) La bandera
- 2) El Rei
- 3) El Congrés de Diputats
- 4) El flamenc
- 5) Els braus
- 6) La selecció nacional de futbol
- 7) El Cobi
- 8) L'exèrcit

- La bandera

La bandera es configura com el **símbol més representatiu d'Espanya** de tots els proposats.

"...es lo que más representa España..."

"...cada país tiene la suya..."

"...sino nos representa la bandera ya me dirás..."

En aquest sentit, trobem que:

⇒ A nivell espontani quan es demana als participants que mencionin símbols representatius d'Espanya, la bandera sempre és mencionada per alguns dels individus assistents a les reunions.

⇒ A nivell suggerit, la majoria dels participants opinen que la bandera és el símbol **més representatiu** d'Espanya de tots els proposats.

En general, tots els individus estudiats **es senten identificats** amb la bandera excepte alguns dels individus de 20 a 29 anys que no comparteixen aquesta opinió ja que manifesten no sentir cap lligam amb ella.

"...yo no creo que la defienda..."

"...a mí no me dice nada..."

"...yo no me siento identificada con ella pero sé que es la bandera de España..."

Per la seva banda, alguns dels participants de Madrid de 35 a 49 anys asseguren que molta gent no s'identifica amb la bandera perquè aquesta encara arrossega connotacions polítiques de la dictadura franquista i que aquest és un tema que encara s'ha de superar.

"...la relacionamos con el franquismo...se abusó demasiado, durante muchos años..."

"...en lugar de identificarla con un país se ha identificado con un régimen..."

- El Rei

Per a la major part dels participants el Rei **representa** a Espanya i en concret la seva unitat, només alguns joves no estan d'acord amb la representativitat d'aquesta figura avui dia, tot i que reconeixen el paper que la monarquia va desenvolupar durant la transició

"...identifica rápidamente a nuestro país allí donde va..."

"...en la Transición tuvo su papel, pero ahora ya no hace falta..."

"...yo no me identifico..."

Destaca la **valoració positiva** que es fa del Rei centrant-se sobretot en la seva **qualitat humana** i en la seva **projecció internacional** com a figura diplomàtica.

"...es simpático. A la gente le cae bien..."

"...yo lo veo como una figura diplomática..."

"...me cae bien, pero no lo veo necesario..."

- El Congrés de Diputats

En tercer lloc, amb menor grau d'acord, els participants situen el Congrés de Diputats.

“...es un símbolo del Estado...”

S'aprecia que el Congrés representa per una banda la **unitat de l'Estat Espanyol** i per una altra a tots els espanyols ja que els parlamentaris han estat escollits per representació de tots els espanyols.

“...estos nos representan a todos...Representa la unidad del Estado. Son representantes de todos los españoles, han estado escogidos por ellos...”

Cal mencionar que en alguns casos es manifesta cert sentiment de llunyania respecte d'aquesta institució democràtica perquè s'assegura que el seu funcionament no reflexa la realitat dels problemes de la societat espanyola.

“...allí no se discuten los problemas de España, se discuten los problemas de ellos...”

Cal destacar que en molts casos s'assegura que aquests tres símbols formen un conjunt que representa a Espanya com a país i com a Estat. Tots tres representen segons alguns dels participants lo que és actualment Espanya: una democràcia parlamentària i una monarquia constitucional.

“...las tres cosas van juntas, representan el estado entero, los tres poderes, el ejecutivo, el legislativo y el judicial...”

“...si España fuera una persona la representaría el Rey, la bandera y el parlamento...”

Darrera dels símbols institucionals, apareixen els símbols que fan referència a la cultura, el folklore i l'esport. Es tracta de temes que no reflecteixen tant el consens dels grups en quan a representativitat i amb els quals els participants a les reunions no es senten gaire identificats.

- **El flamenc**

El flamenc segons la majoria dels participants ha format part de la **imatge d'Espanya en el passat** i continua sent una **imatge representativa d'Espanya a l'estranger** encara que per molts aquest és un fet negatiu.

“...esta no es la España de hoy, aunque los extranjeros nos sigan viendo de esta manera...”

“...eso es para turistas, eso es el pasado...”

“...dentro de España el flamenco es el andaluz, pero fuera el flamenco es España entera...”

Entre els individus que sí consideren el flamenc com a un símbol representatiu d'Espanya destaquen:

⇒ Els participants a les **reunions realitzades a Sevilla** on una gran majoria dels assistents pensen que el flamenc sí es representatiu d'Espanya.

“...El flamenco es inconfundible...”

“...representa a todo el país aunque sea propio del sur...”

⇒ Es detecta que els grups de **joves** es senten més identificats amb aquest símbol que no pas amb els mencionats amb anterioritat

“...todo el mundo tiene su bandera, su parlamento y sus políticos, pero el flamenco sólo lo tenemos en España...”

- **Els braus**

Aquest és un tema que suscita debat entre els assistents a les reunions, es tracta d'un tema on es barregen qüestions de representativitat i opinions personals envers la festa en sí mateixa.

“...no me gusta pero dicen que es la fiesta nacional...hay gente a favor y otros en contra...”
“...cuando veo gente en la plaza disfrutando cuando ven sufrir a un animal pienso que lo que tienen es mucha incultura...no me gusta que eso represente a España...”

A Espanya, de manera bastant generalitzada, es considera que és un **símbol de cara als estrangers** però que no és representatiu de l'Espanya d'avui dia, tot i que ha estat molt utilitzat en el passat.

“...para el extranjero, todos los hombres españoles son toreros...”
“...aunque no nos sentimos representados está claro que eso no lo tiene ningún otro país...”

A les reunions celebrades a Sevilla és on trobem més opinions a favor de la representativitat d'aquest símbol.

“...se puede estar de acuerdo o no pero todo el mundo en el extranjero lo indentifica con España...”

- **La selecció nacional de futbol**

Per a la majoria dels assistents es tracta **només d'un esport**, i com a tal és representatiu d'Espanya només per aquells a que agrada aquest esport. Tanmateix, tothom reconeix que els agrada que guanyi Espanya quan juga la selecció nacional.

“...representa solo a los que les gusta el futbol...”

“...eso sólo es un deporte...”

“...cuando juega nos gusta que gane España...”

No obstant, entre els participants més grans de 35 anys apareixen alguns comentaris en relació als intents que perceben per configurar la selecció espanyola de futbol com a un símbol representatiu d'Espanya pels nens i així aconseguir que es sentin identificats amb ella les noves generacions.

- El Cobi

Són molt poques les mencions que hi ha a favor de la representativitat d'aquest símbol. Es considera majoritàriament com **representatiu de Barcelona** i d'un moment concret en el temps però no pas d'Espanya.

"...lo fue quizá en su momento, pero ahora ya no..."

"...es de las Olimpiadas..."

"...representa Barcelona..."

Les poques mencions a favor del Cobi com a símbol d'Espanya destaquen la seva **modernitat**, el seu disseny.

"...es moderno. Representa la modernidad..."

Cal assenyalar que algunes de les mencions en contra de la representativitat de aquest element fan referència a la manera en que es va percebre l'esdeveniment olímpic. En aquest sentit, s'assegura que les Olimpíades van ser catalanes i no pas espanyoles.

"...las Olimpiadas no las vivimos como españolas, sino como catalanas. Se las agenciaron con el dinero de los españoles..."

- L'exèrcit

En general, l'exèrcit **no** es considera **representatiu d'Espanya**.

"...pronto será un ejército europeo..."

"...representa el poder militar de un país, pero todos los países lo tienen..."

"...a mí no me representa en nada..."

"...cualquier país tiene su ejército...no es representativo..."

Com succeïa amb els braus, respecte d'aquest element es barregen les qüestions de representativitat amb valoracions personals. És important destacar que la major part dels participants **eviten parlar del exèrcit** com a símbol representatiu d'Espanya i el rebutgen com a tal sense argumentar gaire els motius.

Entre aquells participants que expliciten els motius de manca de representativitat de l'exèrcit es menciona que durant l'època franquista aquest es va configurar com una força repressora i com a tal encara arrossega una manca de esperit democràtic que fa que no representi a l'Espanya actual.

"...creo que hemos pasado una época muy mala con el ejército y todavía quedan mandos con esas ideas...aquí durante muchos años han sido los represores...mucho se ha de modernizar..."

"...todavía queda mucho entre la gente de lo del militar y la dictadura...aunque ha cambiado mucho aún les cuesta..."

A nivell general tampoc aquesta institució genera un sentiment **d'identificació** i en aquest sentit, una gran part dels joves tendeixen a identificar l'exèrcit amb el Servei Militar i els més grans amb la dictadura franquista.

"...a mí no me dice nada..."

"...si tengo que hacer el servicio militar, lo haría obligado, no porque me guste..."

B) ÀMBIT CATALUNYA

1.4. CONCEPTE D'ESPANYA

Tant a nivell d'associacions com en termes descriptius, a Catalunya predominen les **conceptualitzacions de caràcter polític i sociològic**.

“...és un conjunt de pobles, llengües, cultures i costums sota una mateixa Constitució...”

Per a la major part dels assistents a les reunions de Catalunya, la **varietat** i la **diversitat** són els atributs més sobresortints d'aquesta entitat.

“...es un país muy heterogéneo en cuanto a culturas, costumbres, etc...”

“...Espanya és una pluralitat d'Estats. És un Estat polític. Hi ha tres idiomes, el gallec, el català i el basc. I això comporta també formes diferents de pensament...”

Destaquen els individus més grans de 55 anys com els que expressen aquestes diferències amb un discurs més conciliador.

“...és un conjunt de comunitats on existeixen diferents maneres de viure, de parlar, de pensar i d'entendre un país..”

Es detecten diferències respecte de la conceptualització d'Espanya segons l'ascendència dels participants, d'aquesta manera trobem que:

⇒ Pels individus d'ascendència catalana, en general, la postura respecte d'Espanya és la de **marcar distàncies** i emfasitzar la diferència respecte a Catalunya

"...és un altre país..."

"...Espanya és tot allò que no és Catalunya..."

"...penso en Espanya com quelcom llunyà, diferent. Automàticament excloc Catalunya..."

Per part d'alguns dels assistents més radicals, existeix un **fort rebuig** vers Espanya basat en la percepció de que aquesta es vol imposar a Catalunya i es percep com una imposició per part del que es considera més fort.

"...es vol imposar. Nosaltres som espanyols però abans que tot som catalans..."

"...Espanya és un Estat dintre del qual hi ha altres nacions o cultures, però hi ha una que predomina i no deixa que les altres es desenvolupin..."

En qualsevol cas i a pesar de l'exposat anteriorment, existeix entre la majoria dels participants una predisposició a **entendre's** i **d'escorçar distàncies** entre tots dos territoris.

"...és un país veí amb el que seria bo que ens entenguéssim el millor possible..."

Tot i que sembla ser que la diversitat existent al territori espanyol ho fa difícil d'aconseguir.

“...hi ha multitud de cultures i és difícil trobar elements aglutinadors entre totes...”

⇒ Pels individus d'ascendència no catalana, Espanya és un **país** format per diverses **Comunitats Autònomes** entre les quals **inclouen** explícitament **Catalunya**.

“...yo veo que es un país que lo componen distintas regiones, diferentes entre sí, pero todas ellas se llaman España...”

“...es un país, y yo lo veo como un conjunto de Comunidades Autónomas. Todas ellas son España...”

En aquest sentit, els catalans d'ascendència no catalana **reconeixen** majoritàriament l'**existència** de **Comunitats Autònomes** molt diferents quan a cultura, forma de viure, caràcter, etc.

“...está España y las Comunidades. Cada una tiene su cultura, su forma de ser...No es lo mismo un catalán que un andaluz..”

Aquests individus puntualitzen que la diferència cultural no vol dir que cap **cultura** estigui per sota o per sobre de les altres i situen explícitament **totes al mateix nivell**.

“...per a mi, tinc tan assimilada la cultura catalana com la espanyola, i de fet les poso totes al mateix nivell...”

“..no penso en una cultura que estigui per sobra dels altres. Totes estan al mateix nivell...”

Cal assenyalar, que al igual que els catalans d'ascendència catalana, alguns dels participants d'ascendència no catalana, veuen la **necessitat d'establir un diàleg** entre ambdós territoris.

“...el problema en Espanya es que muchas regiones viven de espaldas unas a otras pensando en los tópicos... pero poco a poco esto se va arreglando...”

- Tant pels uns com pels altres, **Europa** constitueix un recurs d'associació, d'eliminació de fronteres que redueix el conflicte de pertinença i la angoixa d'haver de prendre posicions.

“... Espanya és Europa. Jo soc europeu..”

“... Nosaltres som espanyols, però abans que tot som catalans. I no soc independentista, soc europeu...”

En tot cas, molts d'ells manifesten que quan viatgen fora d'Espanya es consideren com a espanyols.

“...si vaig al l'estranger i algú en diu espanyol, també em sento identificat...”

“...yo si veo la bandera de España en el extranjero me identifico más con ella que si la veo aquí...”

1.5. DENOMINACIONS D'ESPANYA

- En relació a la **denominació d'Espanya** existeix una tendència molt generalitzada a parlar de **país**. Es detecta que aquest terme és l'escollit majoritàriament per configurar-se com una denominació **neutral** i en certa forma eufemística per a denominar Espanya.

“...és un altre país...”

“... es un país muy heterogéneo...”

“...es un país compuesto de culturas diferentes...”

Així mateix, es tracta d'un concepte que **permet englobar** una realitat sociològica i cultural diversa i **tota la diversitat** interna

En relació als altres termes proposats als participants trobem que:

- Espanya es conceptualitza també com una organització política i és llavors quan es fa servir el terme **Estat**.

No obstant, la major part dels participants catalans mostren cert rebuig vers aquesta denominació i per fer-la més adient a la imatge i conceptualització que tenen d'Espanya afegeixen el terme **plurinacional**.

“...Espanya és un Estat plurinacional...”

Cal mencionar que l'expressió "estat espanyol" no agrada i, en general, comporta connotacions polítiques negatives.

"...em recorda allò de Franco..."

- Es detecta que pels participants catalans la paraula **nació no s'adequa** a la conceptualització que ells tenen **d'Espanya**.

⇒ Especialment fort és el rebuig d'aquest terme per definir Espanya entre els individus d'ascendència catalana.

"...Espanya és un conjunt de nacions, de cultures, que comporten un territori on l'ideal seria que cap dominés als altres..."

"...Espanya no és una nació. És un conjunt de nacions on unes poques són històriques..."

En aquest sentit, es percep que aquests individus es senten molt més a gust utilitzant aquest terme a l'hora de referir-se a determinades **Comunitats Autònomes** que no pas per parlar d'Espanya.

⇒ Només, entre alguns dels participants d'origen espanyol, s'accepta el terme nació per Espanya però sense contradir la percepció dels d'origen català de que certes comunitats autònomes també són nacions.

"..la nacionalidad es española..."

"...es una nación de naciones..."

- El terme **pàtria** es configura com **el pitjor valorat** dels que es van considerar. Es tracte d'un terme negativament conceptualitzat per la majoria dels assistents a les reunions i que presenta connotacions molt negatives

"...suena mal..."

"...em recorda a Franco..."

"...té significats feixistes..."

Així mateix, es perfila com una paraula que no fan servir normalment els participants i que en cap cas es considera adequada per denominar a Espanya.

1.6. SIMBOLS I IMATGES ASSOCIATS

- Les representacions simbòliques associades a Espanya de manera espontània són de contingut molt variat, a continuació les recollim per ordre de major a menor contingut simbòlic:
 - La bandera, el mapa i el Rei es configuren com els símbols d'Espanya més representatius pels catalans
 - El sol, les platges/mar i el flamenc es consideren elements molt representatius d'Espanya de cara a l'estranger:

Després apareix un altre grup amb molta menys representativitat que els mencionats amb antelació

- Personatges polítics: J.M. Aznar, M. Fraga, A. Suárez, F. González.
 - Equips de futbol: Real Madrid i Barça
- De forma suggerida, al llarg de les reunions es va aplicar el mateix anàlisi agafant com a base les fotografies mencionades al capítol anterior.

És important assenyalar que en general a les reunions celebrades a Catalunya no existeix gaire identificació amb les imatges proposades en les reunions.

A continuació abordarem separatament per segments d'edat el grau de representativitat i d'identificació atorgat als símbols proposats:

▪ **Els joves:**

Pel que fa al grau de **representativitat** mencionen en primer lloc a **bandera** i el **Rei**, tot i que la majoria afirmen no sentir-se identificats amb cap dels dos símbols.

“...a mi no em diuen res però són representatius d'Espanya..”

“...que m'agradi el Rei, no sincerament. Crec que fa una mica de mitjancer i de diplomàtic...”

Destaquen els joves els d'ascendència catalana com els que menys identificats es mostren amb aquests dos símbols.

“...la figura sobra, és un vestigi de l'Edat Mitjana...”

“...la bandera no és la meva, no em diu res, però sí és representativa d'Espanya..”

En general **no s'identifiquen amb cap dels símbols proposats** ja que, en general, tampoc es senten identificats amb Espanya, d'aquesta manera el **Cobi** és el símbol que és configura com el que més identificació genera entre els joves però sempre es fa referència a que representa a Catalunya i no pas a Espanya.

“...el Cobi per modernitat i perquè va a donar a conèixer Catalunya fora d'Espanya...”

La institució pitjor valorada per part de la major part dels joves és la del **exèrcit** aquesta valoració incideix en que no li concedeixin cap representativitat i no es sentin en absolut identificats amb ell.

“...espero que acabi desapareixent...”

▪ **Individus més grans de 35 anys fins a 69:**

Pel que fa a **la resta de grups d'edat**, no hi ha una única línia de preferències clares. En aquest sentit es detecten diferències segons l'ascendència dels participants:

⇒ Els d'ascendència catalana s'inclinen per atorgar un major grau de representativitat al **Rei** i el **Congrés dels Diputats**.

“...el Rei el puc tolerar...”

“...el Parlament el salvaria, perquè hi estem representats també els catalans...”

Així mateix, encara que manifesten **no sentir-se identificats amb cap dels símbols proposats**, també el Rei i el Congrés es perfilen com els que generen més identificació.

“...tot això em resulta aliè, no m'identifico amb cap...”

“...la resta de coses tenen un gust ranci...és com tirar enrera...”

El **Rei** s'accepta pel seu paper durant la transició i en moments clau de la història recent d'Espanya i per la seves qualitats personals, i el **Congrés** per ser un òrgan on perceben representats a tots els ciutadans

"...al Congrés el salvaria perquè estem representats també els catalans..."

Respecte de la **bandera**, la majoria accepta que és representativa d'Espanya però no es senten identificats. En aquest sentit manifesten que s'identifiquen més amb la senyera.

Finalment, cal afegir que mostren un especial **rebuig** per l'**exèrcit** i en canvi es senten molt a gust amb el **Cobi** encara que reconeixen que no representa Espanya sinó Catalunya i sobretot Barcelona.

"...ens identifiquem perquè simbolitza unes Olimpíades que es van fer aquí..."

⇒ Els catalans d'ascendència no catalana atorguen representativitat a la **bandera**, en primer lloc, i al **Rei** en segon lloc.

"...la bandera s  es representativa, pero trae malos recuerdos..."

"...la bandera es representativa y la veo muy ligada a la imagen del Rey..."

"...el Rei cau molt bé, és simpàtic i té bona imatge a l'estranger..."

La majoria es **senten identificats** amb aquests dos símbols encara que alguns mostren cert rebuig per la bandera per relacionar-la amb la dictadura franquista i uns altres es manifesten contraris a la monarquia.

"...no me gusta lo de tener Rey, no me gusta la monarquía como institución..."

En tercer lloc, es posiciona el **Congrés** dels Diputats encara que no amb la mateixa unanimitat que els dos anteriors.

“...simboliza la democracia pero para mí es menos representativo que el Rey...”

Respecte de la **selecció espanyola de futbol** alguns d'aquests individus la perceben representativa d'Espanya i inclús es senten identificats.

Davant de l'**exèrcit** encara que no manifesten un grau tant alt de rebuig com els individus d'ascendència catalana, asseguren que actualment no és una institució representativa d'Espanya.

“...antes era un cosa más representativa pero ahora ha perdido muchísimo...”

“...això ja no representa a Espanya...”

“...cada vez tiene menos importancia, afortunadamente...”

En general i per a tots els grups d'edat, el **flamenc** i els **braus** són **representatius d'Espanya de cara al estranger** però consideren que tot i que aquesta imatge està canviant, encara ara és pot considerar representativa. Cal afegir que en general **no se senten identificats**.

“...per desgràcia és representatiu a l'estranger...”

“...eso es el tópico y ya estamos hartos de verlo. Ahora eso ya está cambiando...”

2. CONCEPTUALITZACIONS I SIGNIFICACIONS DE CATALUNYA

2. CONCEPTUALITZACIONS I SIGNIFICACIONS DE CATALUNYA

Catalunya és una realitat que es percep de manera diferent dins i fora del seu territori. És important assenyalar que en totes les reunions realitzades es **genera** de seguida un **debat** al voltant del tema, on ningú no és indiferent i tothom té alguna cosa a dir.

Tant catalans com espanyols afirmen que Catalunya és el **territori més avançat i modern del país**, la zona **més europea i desenvolupada** d'Espanya, però les percepcions i les conclusions a que s'arriben per part dels uns i dels altres són molt diferents.

En el present capítol recollim les percepcions i apreciacions respecte de Catalunya presents als dos segments estudiats.

A) ÀMBIT ESPANYA

2.1. CONCEPTE DE CATALUNYA

- Des d'un primer moment i de forma majoritària els participants a les reunions realitzades a Espanya consideren Catalunya com una entitat més, dintre del context espanyol. És a dir, perceben que Catalunya **forma part d'Espanya**

"...es una Comunidad Autónoma más..."

"...una región de España...con su cultura y su tradición pero para mí es España..."

"...está dentro de España aunque ellos quieran independizarse"

A més a més d'aquesta opinió compartida per la gran majoria d'aquests individus, apareixen tot un seguit d'**apreciacions** comuns respecte de Catalunya:

- Tothom està d'acord en afirmar que Catalunya és la comunitat **més desenvolupada** d'Espanya.

"...es más avanzada que el resto de España, en todos los ámbitos: ciencia, literatura, económicamente, en todo..."

- De forma generalitzada es percep també com la zona **més rica i avançada econòmicament**.

“...es la Comunidad más rica de España...”

“...es una zona industrial muy rica...”

Aquesta primacia econòmica no és nova segons alguns assistents a les reunions. ja que s'assegura que en el passat Catalunya ja estava més avançada que la resta del país.

“...siempre han sido la parte más avanzada de España...”

- Així mateix, Catalunya es considerada per a molts assistents, com una comunitat **més europea** que la resta del país.

“...parece que pertenece más a Europa que a España...”

“...a mí me recuerda más algo europeo....”

- De Catalunya també es destaca de forma general la **capacitat per a la planificació, l'organització i la previsió** dels catalans.

“...es gente muy válida...”

“...yo creo que saben gestionar muy bien lo suyo...”

Es detecta que tot lo vist fins ara genera, a una part dels participants, un **sentiment de recança i recel** cap a Catalunya. El desenvolupament econòmic no és ben acceptat per aquests assistents i l'adjudiquen no només al mèrit propi dels catalans sinó també al **tracte privilegiat** que perceben ha rebut en detriment d'altres comunitats.

“... es un pueblo muy trabajador, pero también muy bien ayudado de toda la vida...”

“...desde el poder político no han sabido tratar de forma igualitaria a todas las CC AA. Hicieron la división entre históricas y no históricas, y eso me parece un agravio comparativo...”

“...es una Comunidad Autónoma más, pero tiene más privilegios, de toda la vida...”

“...siempre han tenido más influencia a nivel político y han conseguido más cosas...”

Així mateix, per altra banda alguns dels participants mencionen que Catalunya gaudeix d'una situació econòmica pròspera no només degut als catalans sinó que el paper dels ciutadans que hi van emigrar és cabdal en aquest desenvolupament.

“...casi no se puede hablar de Catalunya porque hay más gente de toda España que catalanes...”

“...todo el mérito no es de los catalanes...”

“...es gente muy trabajadora, pero hay más gente de fuera que de allí...”

“...es que Catalunya la han subido los emigrantes...”

- La percepció de que Catalunya “**mira siempre por lo suyo**” està molt interioritzada per part dels espanyols. Són molts els qui pensen que **Catalunya mira només pels seus interessos** que, en molts casos, pressuposa que els interessos del catalans són contraris als interessos de la resta del país.

“...Catalunya genera una gran riqueza y ha creado un imperio comercial, y yo me alegro de eso. Pero todos estamos pagando un precio político y económico por eso...”

“...son emprendedores y miran siempre por lo suyo...”

“...primero son ellos y luego los demás...”

Tot i això, uns quants assistents a les reunions, defensen aquesta posició i en certa manera la comparteixen

“...han mirado por su pueblo y eso honra a una persona...”

“...si nosotros pudiésemos hacerlo también lo haríamos...”

“...se creen superiores, pero con razón...”

- Una altra de les percepcions generalitzades respecte de Catalunya és la del **caràcter tancat del català**.

“...se cierran mucho en sí mismos, en sus familias, en sus maneras de pensar. No son tan abiertos como nosotros...”

“...son clasistas...”

“...son cerrados a la gente...”

Tot i que són pocs, també alguns dels assistents manifesten el seu desacord sobre aquest tema, argumentant que la falta de coneixement directe fa arribar a generalitzacions que no són certes en el cas dels catalans.

“...cuando los conoces no son tan cerrados...”

“...todo eso son tópicos...”

- Per últim, **la llengua** es destaca con un altre tret diferenciador molt important de Catalunya, i que la identifica com a diferent de la resta del país.

Segons la major part dels participants a l'estudi, de totes les edats, coincideixen a afirmar que el català és un signe d'identitat per a Catalunya i pels seus ciutadans.

“...lo representativo de Cataluña es el catalán...”

“...tienen incluso una lengua propia. La han conservado y eso dice mucho a favor de un pueblo...”

A les reunions celebrades a València aquest tema suscita a alguns dels participants comentaris força negatius motivats per la política lingüística que jutgen volen imposar els catalans a València.

“...ni somos catalanes, ni hablamos catalán. Nos están dominando como quieren...”

“...intentan apropiarse de nuestra lengua...”

“...Pujol dice que nos parecemos a los catalanes y que tarde o temprano caeremos, pero en lo único que nos parecemos es en la lengua. No tiene derecho a decir eso...”

Pel que fa la resta d'espanyols, molts d'ells valoren de forma molt negativa la política lingüística aplicada a Catalunya. Un quants la qualifiquen com a font de **problemes** tant a dins com a fora de Catalunya.

“...telefonar a Cataluña es odioso. Les hablas en castellano y te contestan en catalán... Te dicen que les hables en catalán y como no sabes, te cuelgan...”

“...si vas a Catalunya tendràs problemas, seguro...”

“...te miran mal si hablas castellano...”

2.2. DENOMINACIONES DE CATALUNYA

- Els termes més utilitzats per a referir-se a Catalunya són principalment **Comunitat Autònoma i regió**.

“...es una Comunidad Autónoma que tiene más rasgos identificativos que otras Comunidades Autónomas...”

“...es una Comunidad Autónoma con un sentimiento nacional más marcado que el resto...”

“...es una Autonomía más de España, la cual tiene su lengua, su cultura y su tradición...con sus defectos y sus virtudes como cualquier otra...”

“...para mí todo son regiones, pero me da igual como lo quieran llamar...”

“...es una Comunidad Autónoma, pero toda la vida ha sido una región. Cuando yo estudiaba era una región...”

- ⇒ La major part dels joves es decanten per fer servir el terme Comunitat Autònoma encara que alguns d'ells –especialment els de Sevilla i Madrid- manifesten que utilitzen aquest terme per ser el “políticament correcte” i en aquest sentit afirmen que per ells és lo mateix una Comunitat Autònoma que una regió.

“...es una Comunitat Autónoma porque lo dice la Constitución...si la Constitución dijera nación o región sería lo mismo...”

“...es una Comunidad Autónoma dentro del Estado español...”

“...es una Comunidad Autónoma pero una Comunidad Autónoma para mí es lo mismo que una región...”

⇒ Entre els individus de 35 a 49 anys investigats s'utilitza tant el terme Comunitat Autònoma com regió i fins i tot un mateix individu utilitza tant un terme com l'altre. Es detecta que en aquest segment d'edat l'ús és bastant indiscriminat.

"...siempre ha habido diferencias entre las Comunidades, o regiones, o como se les quiera llamar..."

"...de momento es eso, una Comunidad..."

"...es una Comunidad Autónoma otra cosa es que ellos tengan aspiraciones independentistas..."

"..antes eran regiones y ahora Comunidades Autónomas...yo hablaría de regiones..."

⇒ Per part dels participants més gran de 55 anys predomina l'ús del terme regió per referir-se a Catalunya i en diversos casos es fa referència a que lo que ara es denomina institucionalment Comunitat Autònoma és lo que ells consideren regions

"...las Comunidades Autónomas de ahora son las regiones de toda la vida..."

"...toda la vida fue una región..."

- A **nivell minoritari** alguns dels participants a les reunions de Sevilla i València afirmen que Catalunya és un **país** i uns altres una **nació**.

"...es una nación aparte, separada de España, muy diferente en todo..."

"..para mí son una nacionalidad pero la independencia plena todavía no creo que la tenga..."

"...es un país que está dentro de España..."

“...es un país independiente porque no necesita a España para sobrevivir...también puede ser una nación...”

“...son un país porque lo tienen muy claro y muy definido. Tienen su economía fuerte y ellos se identifican mucho con su cultura, con su lengua...”

- No obstant, el terme **país** no és bé acceptat per la resta de participants a l'hora d'aplicar-lo a Catalunya. En general suscita emocions negatives en gran part dels assistents a les reunions de grup.

“...me niego a llamar país a una Comunidad Autónoma...”

“...España es un país! Y Catalunya está integrada en España...”

“...un país tiene fronteras y ellos no tienen fronteras...”

En aquest sentit, s'associa al terme país una unicitat i unes delimitacions territorials que els assistents a les reunions no reconeixen a Catalunya.

- El mateix passa amb el terme **nació**, que és rebutjat per referir-se a Catalunya per la major part dels participants.

“...políticamente Catalunya es una CC AA pero ellos dicen nación por ideales suyos...”

“...no puede haber una nación dentro de otra nación...”

“...si es una nación tendría que tener una Constitución propia...”

La majoria dels assistents a les reunions no accepten que Catalunya pugui ser una nació, tot i que estiguin d'acord en dir que Catalunya és diferent de la resta del país i que té elements propis que la fan diferent a les altres CC AA.

En definitiva, la majoria dels espanyols no consideren que Catalunya es pugui definir com a país o com a nació. És per això que les aspiracions nacionalistes catalanes s'interpreten com a una cosa negativa per a Espanya i per la unitat del país.

“...yo la veo fuera de España. Ellos antes que nada son catalanes...”

“...son separatistas, más que los vascos. Antes de que nos demos cuenta serán independientes...”

“...Para mí son una nacionalidad, pero la independencia plena no creo que la consigan todavía...”

2.3. SIMBOLS I IMATGES ASSOCIATS

- Les associacions que de forma espontània es mencionen com a possibles símbols de Catalunya són molt nombrosos, no obstant detectem que predomina la tendència entre els participants a escollir com a símbols representatius de Catalunya elements de caire cultural, fugint d'aquells de caire més polític.

Dins d'aquest context apareixen per ordre de representativitat els següents símbols, alguns dels qual hem agrupat:

- Artistes i les seves obres més importants: destaca Antoni Gaudí i la Sagrada Família, també es menciona a Dalí i Miró.
- El Barça
- Jordi Pujol
- Barcelona i carrers molt emblemàtics d'aquesta ciutat com poden ser Les Rambles i la Diagonal.

“...cuando se dice Catalunya automáticamente pienso en Barcelona...”

- En menor grau apareixen: Montserrat, la Costa Brava, la sardana, la barretina i el pa amb tomàquet

- De la mateixa manera que al analitzar la imatge que es té d'Espanya; es van presentar, a les reunions de grup, diferents fotografies representatives de Catalunya. Concretament es van mostrar fotografies dels següents temes: la senyera, el Parlament de Catalunya, els Mossos d'Esquadra, sardanes, castellers, les Olimpíades i el Barça.

Per ordre de major a menor **representativitat**, els símbols seleccionats van ser:

- 1) La senyera
- 2) La sardana
- 3) El Barça
- 4) La Generalitat
- 5) Els castellers
- 6) Els Mossos d'Esquadra
- 7) El Cobi

- **La senyera.**

Es considera el símbol més representatiu de Catalunya en consonància amb la consideració de que la bandera era l'element més representatiu d'Espanya.

“...está en todas partes. En todos los edificios, en todos los ayuntamientos...”

“...lo que más representa a Catalunya pienso que es la bandera...”

“...lo pondría lo primero igual que hemos dicho la bandera de España...”

Alguns dels participants manifesten el seu rebuig vers la senyera ja que la perceben a més a més com un símbol nacionalista i independentista.

“...para los catalanes la senyera implica nacionalismo....”

- **La sardana**

Es configura com el segon element més representatiu de Catalunya. Es detecta que el posicionen en aquest segon lloc per la preferència que mostren els participants a escollir aspectes culturals per representar Catalunya en detriment d'altres de caire més polític.

La sardana representa pels participants una de les manifestacions més conegudes, representatives i pròpies del folklore català i la cultura catalana.

“...es un baile muy de ellos...”

“...es representativo, como las sevillanas en Andalucía...”

▪ El Barça

El Barça ja es configurava com a un element representatiu de Catalunya a nivell espontani, ja que és una de les referències més recurrents entre els participants a l'hora de mencionar imatges i símbols de Catalunya.

Tothom coneix aquest equip i el relaciona amb Catalunya i la major part dels seus ciutadans.

“...el Barça dicen que es más que un club...”

“...en todo el mundo se conoce al Barcelona...”

Només en alguns casos es rebutja per considerar que és més un esport que altra cosa i que no representa a tots els catalans.

“...eso suena más a futbol que a Catalunya...”

- **La Generalitat.**

La Generalitat es configura en un símbol de Catalunya principalment entre els participants més joves i aquells més grans. Tot i que l'edifici no és gaire conegut, la Institució sí que és valorada positivament com a representació de tots el catalans.

"...el edificio es poco conocido..."

"...representa a todos los catalanes..."

- **Els castellers:**

Respecte d'aquest element apareixen opinions divergents, mentre que per uns sí que és representatiu de Catalunya per uns altres no ho és ja que asseguren que: també es realitzen a altres llocs d'Espanya, que el seu origen no es català i que només es fan a algunes zones de Catalunya.

"...en Navarra también los hacen. Los veo más de Sanfermines..."

"...el origen es valenciano...."

"...creo que también se hacen en Valencia, no es sólo catalán..."

"...son sólo de algunos puntos concretos, no de toda Catalunya..."

- **Els Mossos d'Esquadra.**

En general, resulten poc coneguts i els assistents a les reunions que els coneixen afirmen que és una força de seguretat encara incipient, ni molt menys tant coneguda com la policia autònoma basca.

“...no son representativos porque no se les oye nunca...”

“...son poco conocidos...no sabemos ni como van vestidos...”

“...se han de respetar como una institución más de Cataluña, pero no pintan nada...”

“...cuando dicen policía autonómica pienso en la del País Vasco, no pienso en Catalunya...”

“...están un poco de adorno...tienen muy pocas competencias...”

- **El Cobi.**

Es rebutja com a representatiu de Catalunya. En aquest sentit, s'associa a Barcelona i a les Olimpíades i es considera que no té cap actualitat.

“...eso es Barcelona más que nada, lo veo de Barcelona...”

“...representa sólo las Olimpiadas..”

“...el Cobi pasó a la historia...”

B) ÀMBIT CATALUNYA

2.4. CONCEPTE DE CATALUNYA PER PART DELS CATALANS

Quan els catalans parlen de Catalunya, apareixen en el seu discurs sentiments i emocions molt properes i es detecta que s'autoexigeixen una major implicació personal en les seves opinions.

“...és casa meva...”

“...és el meu país...”

“...és un sentiment...”

- Resulta molt significativa la manera de definir i conceptualitzar Catalunya, per a la majoria de catalans d'ascendència catalana majors de 35 anys (els dos grups de més edat contemplats al l'estudi).

“...és un sentiment...”

“...és una sensació al ventre...”

“...són coses que les portes a la sang...”

Aquesta manera de sentir Catalunya trasllueix una total identificació amb el país al que es pertany i una total identificació amb els seus valors culturals.

“...m’encanta ser catalana...”

“... si hagués de viure fora, m’enyoraria molt ...”

- Entre el grup de joves no es troben aquest tipus de descripcions de caràcter emocional, els joves s’inclinen més per definicions de tipus més racional i no tan compromeses emocionalment parlant.

“...Catalunya té la seva identitat, la seva manera de sentir i de ser i això no s’ha de perdre...”

Molts dels catalans d’ascendència no catalana coincideixen a afirmar que **Catalunya forma part de Espanya**, però fent esment especial amb els trets diferencials que presenta amb respecte la resta del país.

“...es una parte de España con características especiales...”

“...una part de Espanya diferent, amb diferent manera de pensar...”

- Pel que fa als **sentiments** dels individus d’ascendència no catalana es detecta que moltes vegades conviuen amb sentiments contradictoris respecte a la seva catalanitat i espanyolitat i eviten haver-se de posicionar en un lloc o un altre buscant un equilibri que de vegades els resulta difícil.

“...yo me siento español antes que catalán...”

“...yo me siento catalán porque vivo aquí, pero mis padres son de fuera y también siento lo otro...”

Al grup de joves de 20 a 29 anys hi ha molta polèmica sobre si sentir-se o no sentir-se català. Es tracta d'un tema que voreja el sentiment d'identitat personal i la pertinença a un univers cultural i social determinat.

"...no renúncio a Leon que es mi país, pero para mí Catalunya es todo. Cuando siento hablar mal de Cataluña se me enciende la sangre..."

"...la gente no es de donde nace sino de donde vive..."

- Per unanimitat, tant els catalans d'ascendència catalana com pels d'ascendència no catalana, es tracta d'un **país on no falta res, un país on hom se sent afortunat de viure-hi i, que a més a més, és la zona més desenvolupada d'Espanya.**

"..hemos tenido suerte de nacer aquí porque es una de las regiones de España donde más se ha evolucionado..."

"...és privilegiat amb respecte a la resta d'Espanya..."

- Pel que fa a la vessant econòmica, tothom considera que **es tracta del territori més ric i pròsper del conjunt espanyol.**

"...el més ric i el millor d'Espanya sens dubte..."

"...hi ha de tot. És un país privilegiat..."

- Per a molts, és un país que es **troba molt a prop d'Europa**, geogràficament parlant i per també culturalment.

“...estem molt a prop d'Europa...”

“...per la seva posició, crec que estem privilegiats amb la resta d'Espanya...”

“...es una cultura muy cosmopolita...está al mismo nivel que Londres o París...”

- Culturalment parlant, Catalunya compta, segons la major part dels catalans, amb una **cultura pròpia** molt diferent de la resta d'Espanya.

“...aquí hi ha una cultura pròpia...”

“...he nascut aquí. És la meva cultura i quan vaig a fora veig que és diferent ...”

Es tracta però, d'una cultura que la major part dels catalans consideren al mateix nivell que d'altres cultures existents a Espanya.

“...para mí, es una cultura que está al mismo nivel que España...”

“...totes les cultures estan al mateix nivell...”

- És també segons alguns assistents a les reunions, un país amb una **història pròpia** i diferent de la història del conjunt de la península.

“...tenim una història molt llarga, molt moguda; amb creuament de cultures que ens fa diferents...”

Una història on han tingut cabuda moltes cultures diferents, la qual cosa ha aportat diferència als catalans de la resta d'espanyols.

- Per tots els catalans participants a l'estudi, Catalunya és un **país acollidor**. Un país on es rep bé la gent que arriba de fora. En aquest sentit, compta amb una llarga tradició de ser país de destí per a moltes pobles al llarg de la història.

"...ha acollit cultures diferents. Per aquí ha passat tothom..."

"...molta gent ha vingut de fora i es senten catalans perquè se'ls ha acollit bé..."

La majoria de catalans d'ascendència no catalana comparteixen aquesta opinió i manifesten la bona **convivència**, en general, existent a Catalunya entre gent de cultures diferents.

"...s'ha desenvolupat molt i ha donat entrada a molta gent. Hi ha una gran varietat de gent i la gent es busca la vida bastant millor que en altres regions d'Espanya..."

"...sense problemes de convivència a pesar de les diferents procedències..."

"...en Catalunya no hay problemas de convivencia..."

"...es un país en el que me encuentro muy a gusto..."

Alguns d'ells manifesten el fet de que Catalunya és gran gràcies a l'esforç de tots plegats.

"...Catalunya es grande gracias a todos..."

- Es tracta, segons la majoria dels participants, d'un país **on existeix una manera de ser, de viure i de treballar diferent** de la resta d'Espanya.

"...hi ha una manera diferent de pensar, de treballar diferent..."

"...aquí se trabaja más..."

- La **llengua** és mencionada per la majoria dels assistents a les reunions com un signe d'identitat catalana i es considera un aspecte fonamental que s'ha de conservar.

"...tenim una llengua pròpia i això no ho podem perdre..."

"...Catalunya és una entitat lingüística diferenciada..."

"...allà no tenen dos llengües i aquí sí, i és necessari conservar la nostra..."

Es considera que es dóna una imatge a l'exterior que no és la imatge real de Catalunya degut al desconeixement de la gent de fora en general, a la deficient informació donada pels mitjans de comunicació i a la deficient tasca dels polítics portada a terme fora de Catalunya.

"...els de fora no valoren més Catalunya perquè no la coneixen..."

"...els hi fa falta entendre a la gent d'aquí..."

"...tothom que ve aquí es troba sorprès. Es pensaven que era una altra cosa..."

"...els polítics d'aquí han projectat una imatge de Catalunya que no és la real..."

2.5. DENOMINACIONS DE CATALUNYA

- Per la majoria de persones d'ascendència catalana, Catalunya és principalment una **nació**. Es tracta d'un terme que defineix Catalunya amb connotacions culturals.

"...abans de formar part d'Espanya, és Catalunya..."

"...una nació és una entitat cultural i lingüística diferenciada..."

Dintre d'aquest col·lectiu, a tots els grups d'edat en general, es percep Catalunya com una nació, i com a una realitat propera amb la qual se senten identificats.

"...és la meva nació..."

"...Catalunya és una nació, és casa meva..."

- Uns quants assistents d'ascendència catalana es refereixen a Catalunya com un **país**. Aquest terme té més contingut polític que l'anterior i es fa servir per igualar a Catalunya amb Espanya, considerada majoritàriament un país, el país veí o país més gran que inclou d'altres.

"...és el meu país..."

"...és un país petit dins d'un gran país..."

- La denominació **Comunitat Autònoma** es fa servir de forma minoritària per part dels assistents a les reunions d'ascendència catalana.

“...és una Comunitat Autònoma diferent...”

“...ara és una Comunitat Autònoma...”

- La majoria dels catalans d'ascendència no catalana consideren Catalunya com una **Comunitat Autònoma**, tot i que molt diferent de la resta de l'Estat.

“...és una CC AA que es diferencia molt de la resta...”

“...a mí el concepto de Autonomía ya me va bien...”

- Només uns quants dels participants d'ascendència espanyola defineixen Catalunya com a **país**, com a resultat d'una major identificació amb la realitat catalana.

“...és el meu país, on visc...”

“...és un país on em trobo molt bé...”

- En general els catalans d'ascendència no catalana pensen que Catalunya **no** és una **nació**.

“...nació és una cosa massa gran...”

“...nación sería el conjunto de Comunidades Autónomas...”

- A la reunió realitzada amb individus de 55 a 69 anys no nascuts a Catalunya, es fa servir molt freqüentment el terme **regió** com a forma de denominar Catalunya.

“...una región preciosa...”

“...una región rica, próspera y organizada...”

“...una región muy independiente...”

“...una región puntera de España...”

2.6. SIMBOLS I IMATGES ASSOCIATS

- A nivell espontani el símbol més representatiu de Catalunya, és la **Sagrada Família**, amb una diferencia significativa amb la resta de símbols esmentats.

Darrera d'aquest símbol es mencionen altres com:

- La senyera
- Gaudí
- Montserrat
- La sardana
- El Barça
- Jordi Pujol

- De forma suggerida i per ordre de **representativitat** apareixen els següents símbols:

- 1) La senyera
- 2) La sardana
- 3) La Generalitat
- 4) El Barça
- 5) Els castellers
- 6) El Cobi
- 7) Els Mossos d'Esquadra

- **La senyera:**

Es percep com a **representativa de Catalunya** per la totalitat dels catalans investigats. És a dir, tant pels d'ascendència catalana com no catalana la senyera es configura com **el símbol més representatiu** de Catalunya

“...és el més representatiu de Catalunya...”

Així mateix, la majoria dels participants afirmen sentir-se **identificats** i alguns expressen sentiments d'afecció vers ella.

“...m'identifico molt..”

Només per part d'alguns joves es manifesta **cert rebuig** cap a la senyera però aquest rebuig es fa extensiu a qualsevol bandera.

“...jo es que les banderes...són una tonteria...”

- **La sardana:**

En segon lloc, es posiciona la sardana com a **símbol representatiu** de Catalunya. En general se considera molt representativa de Catalunya, de la seva cultura i folklore.

“...es sólo de Catalunya...”

“...las ves y en seguida lo asocias con Catalunya...”

En alguns casos els participants afirmen que aquest ball **representa** també la **forma de ser i mentalitat** dels catalans, aspecte també mencionat respecte dels castellers.

“...es un buen símbolo porque representa a un pueblo que se da la mano para juntos hacer algo...muy como es el pueblo catalán...”

Es detecta per part d'alguns dels participants més grans un lleu sentiment de **pèrdua** respecte del grau de representativitat de les sardanes.

“...durant molts anys va ser sinònim de folklore. Ara s'ha perdut molt...”

En relació a la **identificació** amb la sardana, tot i que és bastant generalitzada, es percep que és més important entre els joves que a la resta de grups d'edat investigats.

- **La Generalitat:**

La Generalitat es perfila com a **representativa** de Catalunya principalment pels individus de 20 a 29 anys i de 35 a 49 de totes les poblacions investigades i pels més grans de Barcelona.

“...representa Catalunya a nivell polític...”

“...para mí es más cercana La Generalitat que Las Cortes...”

“...es lo opuesto a Madrid y por eso tiene un poco más de símbolo que las Cortes en España...”

“...és un edifici emblemàtic del poder polític català...”

Els individus de 55 a 69 anys de Vic i Lleida afirmen percebre poc representativa la Generalitat; cal mencionar que en aquesta apreciació algunes vegades aquests individus es refereixen més a l'edifici que no pas a la institució.

“...últimament s'ha posat com de moda, abans no se sentia parlar...”

“...està com amagada, no és coneguda com els lleons de Madrid...”

- **El Barça:**

Respecte del Barça com a símbol **representatiu** de Catalunya trobem que es configura com a tal principalment pels joves, i els adults i gent gran de Barcelona i la seva àrea metropolitana, encara que alguns manifesten cert rebuig a lo que perceben que és actualment el Barça.

“..per a la gent de fora sí que representa a Catalunya...”

“...per molt que no vulguem, sí que és representatiu de Catalunya...”

“...ara hi ha molts diners...històricament representava a Catalunya contra Espanya...”

La resta de participants encara que reconeixen el paper del Barça per donar a conèixer Catalunya, es mostren poc predisposats a acceptar-lo com a símbol representatiu perquè consideren que és un equip **només de Barcelona** i que per això no pot configurar-se com a representatiu de tota Catalunya.

“...és més representatiu de Barcelona...”

“...hi ha més equips catalans, només representa una part, a Barcelona...”

▪ Els Castellers

Respecte dels Castellers apareixen alguns grups que és manifesten molt a favor de la **capacitat representativa** de Catalunya d'aquesta manifestació. En aquest sentit alguns consideren que simbolitza molt bé la **manera de ser dels catalans** i que resulta més representatiu que la sardana.

“...simbolitza que tots fem pinya per aconseguir alguna cosa...”

“...es un buen símbolo porque representa la unión para construir algo y con una buena base...”

“...simbolitza la forma de treballar dels catalans...representa la constància i el dia a dia...”

No obstant, principalment a les reunions realitzades amb gent de 55 a 69 anys es considera que els Castellers no representen Catalunya perquè són **només propis d'una zona de Catalunya**.

“...son más de la zona de Tarragona, Valls, no de toda Catalunya...”

“...és local, de Tarragona i Vilafranca però no de tot Catalunya...”

- **El Cobi:**

En general aquest element **no es configura com a representatiu** de Catalunya, només el perceben com a tal els joves d'ascendència catalana de Barcelona i l'àrea metropolitana i en destaquen que va ajudar a donar a conèixer Catalunya al món.

"..ha donat a conèixer Catalunya al món..."

Els **motius** per no considerar-lo representatiu de Catalunya són bàsicament dos:

- S'associa només a Barcelona.

"...és molt més Barcelona que Catalunya..."

"...és de Barcelona, no és d'una nació..."

- No pot ser un símbol de Catalunya perquè ja no té cap actualitat, va ser representatiu d'un moment concret ja passat.

"...fue una época que ya pasó..."

"...és un símbol més de Barcelona i molt lligat a una època concreta..."

Respecte de la **identificació** amb el Cobi només apareix en els grups de joves anteriorment assenyalats.

- **Els Mossos d'Esquadra:**

La majoria dels participants asseguren que els Mossos d'Esquadra **no són representatius** de Catalunya pels següents **motius**:

- La seva instauració i creació és massa recent, sent encara molt fort per alguns el record de la Guàrdia Civil.

“...són molt nous...no els tenim carinyo, hi ha molt més carinyo per la Guàrdia Civil...”

“...hace muy poco que están...con los años quizá sí pero de momento, no...”

“...todavía no es representativo...es muy reciente...”

- Encara no estan presents a tot el territori català.

Només a una de les reunions portades a terme a Catalunya es considera que els Mossos d'Esquadra són representatius de Catalunya.

“...la Guàrdia Civil la identifico automàticament amb Espanya y los Mossos amb Catalunya...”

Crida l'atenció la quantitat de **crítiques** que realitzen de manera espontània els participants sobre aquest cos policial, especialment destaquen els comentaris desfavorables realitzats a les reunions de Lleida i Vic.

“...són arrogants, i poc professionals...”

“...els hi falta entendre la gent...”

“...van de superiors a la població...”

“...els paguen molt i agafen nois que tenen molta vanitat...”

Es detecta que aquesta valoració negativa incideix en la **absència d'identificació** dels participants amb els Mossos d'Esquadra.

3. ANÀLISI COMPARATIU ESPANYA / CATALUNYA

3. ANÀLISI COMPARATIU ESPANYA / CATALUNYA

Al llarg d'aquest capítol es farà menció d'aquelles percepcions que són expressades de forma majoritària o que reflecteixen un major consens per part de tot dos segments investigats. Les opinions que no són tant significatives a l'hora de treure conclusions queden recollides en els dos capítols precedents.

3.1. CONCEPTE D'ESPANYA

□ Aspectes convergents del discurs

La majoria dels espanyols i dels catalans participants a l'estudi, pensen que **Espanya és un país multicultural**, un país on existeixen i conviuen realitats socio-culturals diferents.

“...las Comunidades son todas diferentes. Cada una tiene sus costumbres y su cultura...”

“...és un conjunt de pobles, llengües, cultures i costums diferents...”

Es tracta també per ambdós segments, d'un país on coexisteixen Comunitats Autònomes amb **diferent grau de riquesa i desenvolupament econòmic**, on Catalunya és un referent de qualitat.

"...varía el poder adquisitivo, los sueldos, las infraestructuras. Parece que dentro de España hay diferencias en este sentido..."

"...es un país donde el motor es Catalunya..."

Es percep també com **un país que ha evolucionat positivament durant els últims anys**, tot i que de manera desigual per a les diferents Autonomies.

"...estamos mucho mejor. Hemos cambiado mucho internamente y los extranjeros nos ven mucho mejor..."

"...España ja no és el que era..."

I per últim, un aspecte on coincideixen tots dos grups en estudi, és el de que **Espanya serveix com a referent d'identificació**, tant pels espanyols com pels catalans, **quan es troben al estranger**. El fet de qualificar-se a sí mateixos com a espanyols els dona identitat i els proporciona un referent de pertinença enfront de l'altre.

"...cuando estamos en el extranjero todos decimos que somos españoles..."

"...si vaig a l'estranger i algú em diu espanyol, també em sento identificat..."

□ Aspectes divergents del discurs

Les diferències més significatives arriben a l'hora de conceptualitzar políticament el país.

Tant per a la majoria d'espanyols com per als catalans, Espanya es conceptualitza com un país, però per a tots dos perceben una realitat diferent:

- Per la majoria dels espanyols i dels catalans d'ascendència no catalana, Espanya és un **país unitari**. Un sol país que engloba i dona cabuda a l'heterogeneïtat social i cultural que es mencionava anteriorment.

“...Espanya es un solo país...”

“...solo hay un país que es España...”

“...yo veo que es un país que lo componen distintas regiones diferentes entre sí, pero todas ellas se llaman España...”

- Per a la majoria de catalans d'ascendència catalana, Espanya és un **país més** dels països existents a la península.

“...és un altre país...”

“...és el país veí...”

Per a molts d'aquest assistents a les reunions de Catalunya, Espanya es un país que **es vol imposar**, que no accepta la diversitat de les diferents Comunitats.

“...Espanya és un estat dintre del qual hi ha altres nacions o cultures, però hi ha una que predomina i no deixa que les altres es desenvolupin...”

□ **Símbols més representatius associats a Espanya**

Per part dels espanyols

1. La bandera
2. El Rei
3. El Congrés de Diputats

Per part dels catalans

1. La bandera
2. El Rei
3. El Congrés de Diputats

Pel que fa a la majoria dels assistents a les reunions celebrades a Catalunya, tot i que consideren que aquest tres símbols representen Espanya, no se senten identificats amb cap de les imatges proposades.

Els espanyols assistents a les reunions se senten identificats en general exceptuant el grup de joves, que tot i afirmar la representativitat dels símbols escollits no es senten identificats amb ells.

3.2. CONCEPTE DE CATALUNYA

□ Aspectes convergents del discurs.

- **Catalunya és** per a la majoria dels assistents a les reunions, tant pels espanyols com pels catalans, **una entitat capdavantera en el conjunt nacional**. És puntera no només a àmbit econòmic, sino que destaca també en altres àmbits com el cultural, en infraestructures, en nivell de vida, etc.

“...es más avanzada que el resto de España en todos los ámbitos, económicamente y en todo...”
“...el més ric i el més privilegiat d'Espanya sens dubte...”

- Es tracta també segons els participants a l'estudi en general, de **la Comunitat més europea** del territori nacional.

“...parece que pertenece más a Europa que a España...”
“...som més a prop d'Europa...”

- Paral·lelament, per a la majoria, **és un poble més treballador, organitzat i emprenedor** que la resta del país.

“...es gente muy trabajadora. Saben invertir bien i gestionar muy bien sus cosas...”
“...hi ha una manera de treballar diferent...” “poble més treballador”

- Els caracteritza una manera de ser que segons la major part dels assistents a les reunions els identifica com a més **treballadors** i més **conservadors** dels seus valors i les seves formes de pensar i viure.

“...son diferentes, son muy suyos...”

“...aquí hi ha una manera de pensar diferent...”

- Catalunya segons els catalans i gran part dels espanyols, **té una cultura pròpia**, diferent de la resta de Espanya.

“..es una Autonomia que tiene su lengua, su cultura, y su tradición...”

“...aquí hi ha una cultura pròpia...”

I té també una **llengua pròpia** que els identifica davant tot el país.

“...lo representativo de Cataluña es el catalán...”

“...tenim una llengua pròpia...”

□ **Aspectes divergents del discurs.**

Pel que fa als aspectes en els que existeixen divergències d'opinió entre espanyols i catalans, el primer es refereix a la **concepció o definició de Catalunya** com a entitat socio-política.

- La majoria d'espanyols participants a l'estudi, consideren Catalunya com a una **Comunitat Autònoma** més del total de Comunitats que formen part d'Espanya.

"...es una Comunidad Autónoma más..."

Així mateix, molts catalans d'ascendència no catalana, es troben propers als postulats sostinguts pels espanyols i consideren a Catalunya com a una Comunitat Autònoma, tot i que molt diferent de la resta de Comunitats.

"...és una Comunitat Autònoma que es diferencia molt de la resta..."

- **Pels catalans**, els d'ascendència catalana sobretot, **Catalunya és una nació amb identitat pròpia.**

"...Catalunya és una nació ..."

Tot i que tots dos col·lectius estan d'acord al afirmar que un dels trets diferenciadors més clars de Catalunya és la seva **llengua**, aquest fet és viscut de forma diferent pels catalans i pels espanyols.

- **La política lingüística és valorada negativament** per gran part dels assistents a les reunions celebrades a Espanya, i existeix la percepció entre alguns de que a Catalunya hi ha **conflicte** social a causa d'aquesta política.

“...te miran mal si hablas castellano...”

“...si vas a Catalunya tindràs problemas, seguro...”

- Contràriament a això, els assistents a les reunions de Catalunya, tant els d'ascendència catalana com els d'ascendència no catalana, en una gran majoria manifesten que a Catalunya **no existeix cap conflicte** en aquest sentit.

“...no hi ha problemas de convivència a pesar de les diferents procedències de la gent...”

□ **Símbols més representatius associats al concepte Espanya**

Per part dels espanyols

- 1) La senyera
- 2) Les sardanes
- 3) El Barça
- 4) La Generalitat

Per part dels catalans

- 1) La senyera
- 2) La sardana
- 3) Els castellers
- 4) El Barça

Els catalans s'identifiquen en general amb la senyera. Alguns assistents a les reunions de Catalunya, majors de 35 anys s'identifiquen també amb la sardana i La Generalitat, en canvi els joves d'entre 20 i 29 anys s'identifiquen amb el Barça.